

Sevi.der/gi

ŞUBAT 2026

SAYI:2

Hanzade Nil GÜL / Kapak Resmi
İbrahim Çetin DERDİYOK / Çukurova'da Mayıs
Orhan KEMAL / Köpek Yavrusu
Yahya KEMAL / Şiirler
Ecdat GÜVEL / Gözdeki Işık
Sefa ATA / Topal Osman
Mehmet Emin YENİÇERİ / Fizyoterapi
Havin Nas YAPA / Özgürlüğe Giden Yolculuk
Betül ALTINOK / Kapının Dışındaki Sesler

Defne Derin KÜNTAŞ / Kar Altında
Aslı TORUK / Müjdeli Haber
Melih KILIÇ / Deliliğin Dehlizlerinde
Esmâ Hazal TEPE / Yüzünü Anımsıyorum
Kader YILMAZ / Ve Bir Gün
Veli CUMA / Silahlar Susmadan
Ceren BALLI / Desen
İlhan GERİMTERLİ / Dinleyen Suskunluk

Sevi.der/gi

Adana Sanatevi Derneği Adına Sahibi
Ecdat GÜVEL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Ecdat GÜVEL

Genel Yayın Yönetmeni
İbrahim Çetin DERDİYOK

Editör
Yaşar ERKMEN

Hukuk Danışmanı
Sabri ÇİÇEKLİ

Yayın Kurulu
İbrahim Çetin DERDİYOK
Bedri AYDOĞAN
Bilge KARGA GÖLLÜ
Mustafa EMRE
Tiraje Zeynep YÜREĞİR
Aysel YENİDOĞANAY
Yaşar ERKMEN
Yadigar ÖZTUGAY
Songül YURDACAN
İlhan GERİMTERLİ
Mehmet Emin YENİÇERİ
Ecdat GÜVEL

Görsel Sanat Yönetmeni
Kerem Yücel GÜVEL

Kapak Resmi
Hanzade Nil GÜL

Sevi.der/gi Adana Sanatevi Derneği Süreli
Yayın Organıdır.

TEMSİLCİLER:

BOLU- Mehmet Bayraktar (05334323698)
TOKAT-Sefa ATA (05423141415)
AMASYA - Veli ÇELİKTAŞ (05078804558)
DÜZİÇİ - Hüseyin ER (05448761280)

İLETİŞİM

Tel : 05052782996
Mail : sevidersanat@gmail.com
Huzurevleri Mahallesi 77231 Sokak Yıldız
Sitesi A Blok Zemin Kat Çukurova/ADANA

İnternet sayfası:
www.sevidergi.com
www.sevidergi.com.tr

Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya
kamuoyu önünde söz vermiştir.

OFSET HAZIRLIK & BASKI
Arslan Güneydoğu Gazetecilik,
Matbaacılık ve Kağıtçılık AŞ
Yeni Doğan Mah. 2108 Sokak. No: 13/A
Yüreğir / ADANA

BU SAYIDA:

Değerli okurlar, merhaba.

Sevi.der/gi'nin Şubat 2026 sayısı ile size ulaştık. Elinizdeyiz. Ocak sayımızı iki bin adet bastırdık. Bin adedini Çukurova Kitap Fuarı'ndaki Adana Sanatevi Standında, Adana içinden ve çevre illerden gelen ziyaretçilere dağıtarak Kilis'ten Silifke'ye kadar bütün il ve ilçelere ulaştırdık. Dağıtımda daha çok öğrenci gençliği hedefledik. Onlara öykü ve şiir yazıp göndermelerini önerdik. Bu sayıda da ilk sayımızda olduğu gibi öykü ve şiirler yayımladık. Genç Kalemler Sayfamızda dört liseli, iki de üniversiteli gencimizin öykü ve şiirlerini okuyacaksınız. Genel Yayın Yönetmenimiz İbrahim Çetin DERDİYOK, gençlik arkadaşı Salih BOLAT'ın "Çukurova'da Mayıs" adlı şiirini inceledi, yayımlıyoruz. Bedri AYDOĞAN Hoca ise Edebiyat Tarihimizden sayfalarında yayınlanması için Orhan KEMAL'den bir öykü ve Yahya KEMAL'den şiirler seçti. Kapak resmimizi, Özel MİNECAN OKULLARI ikinci sınıf öğrencisi Hanzade Nil GÜL yaptı ve öyküsünü yazdı. Resim Öğretmeni Ceren BALLI da öykülere desenler çizerek dergimize destek verdi. Sonraki sayılarımız için öykü ve şiirlerinizi bekliyoruz. Öykülerin bin sözcüğü geçmemesini, şiirlerin de çok uzun olmamasını yeğliyoruz. Yazılar 12 punto ölçüsünde Word dosyası olarak "sevidersanat@gmail.com" e - posta adresine gönderilecektir. Mart sayısında buluşmak dileğiyle...

YAYIN KURULU

KAPAK RESMİNİN HİKÂYESİ

Bu resimde hayal ettiğim şey, hayranı olduğum grubun konserine gitmek. Burada insanın hayal ettiği, çok istediği bir şeye kavuşmasının hayalini resimledim. Sahnede olma fikri beni heyecanlandırıyor. Şarkı söyleyip dans ederken enerjim boşalıyor ve mutlu hissediyorum. Hanzade Nil Gül (Minecan Okulları 2. sınıf öğrencisi)

DÜZELTME

- Dergimizin Ocak 2026 sayısında: Sayfa 23'deki Sülemiş başlıklı şiirin 11. satırının sonunda olan ki sözcüğünden sonraki virgül (,) olmayacaktır.
- Yine 27. ve 28. satırlarının sonundaki etmesini ve yükselmesini sözcükleri etmesine ve yükselmesine olacaktır. "Bunların tanığı sensin" cümlesi ise tamamen kaldırılacaktır.
- Sayfa 9'daki "Bekleyiş Bestesi" adlı şiirin sondan 2'nci satırındaki "var" sözcüğü ise "yâr" olacaktı. Yanlışlıktan ötürü özür diliyor ve düzeltiyoruz.

Bu dergide yer alan tüm yazı ve fotoğraflar, yazarın gönüllülük esası ile sanat ve sanatçıya katkıları adına, Sevi.der/gi'de yayınlanmak üzere yazarın kendi rızası ile yollanmış olup, dergiye bedelsiz şekilde basılmıştır. Dergide yer alan yazı ve fotoğrafların tamamının, fikri ve sinai hukuk çerçevesinde sorumlulukları yazara aittir.

Çukurova'da Mayıs

İ. Çetin DERDİYOK

Giriş

Salih Bolat'ın "Çukurovada Mayıs" başlıklı şiiri 8 kıtadan oluşmaktadır. İkinci, dördüncü ve sekizinci kıtalar beş dizeden diğer kıtalar yedi dizeden meydana gelmiştir. Dizelerde belirli bir ölçü ve uyak yoktur. Fakat şairin, anlatımdan gelen bir ahenk ve akıcılığı yakalama isteği hissedilmektedir.

Salih Bolat'ın Yaşanan adlı şiir kitabında daha çok Adana ve Ankara'dan izlere rastlanır. Şairin "Çukurova'da Mayıs" başlıklı şiiri de tarihi, coğrafyası, doğası ve yaşam kültürüyle Çukurova'nın bir özeti gibidir. Şiirde Çukurovalıların yaşamı ve Çukuo'va'nın toplumsal kültürü ağır basmaktadır.

İnceleme

1
çukurovada mayıs
bir hıdırellez günü gülücüklerle gelir
bir yanı türkülere gömülüdür
çukurovada mayısta
yaslanıp sonsuzluğa
bir yağmuru seyreder gibi seyredin insanları
suyu güneşi toprağı (Bolat, s. 28, 1983)
Birinci kıtanın ilk dizeleri:

Çukurova'da Mayıs şiiri, ilk üç dizedeki "çukurovada mayıs; bir hıdırellez günü gülücüklerle gelir; bir yanı türkülere gömülüdür" sözleriyle başlar.

Şair, bu sözlerle her hangi bir bahar mevsimini anlatmıyor. Aslında Çukurova'ya bahar, Karacaoğlan'ın "Çukurova bayramlığın geyerken / Çıplaklığın üzerinden soyarken / Şubat ayı kış yelini kovarken / Cennet dense sana yakışır dağlar" sözleriyle belirttiği gibi Şubat ayında gelir. Mayıs ayında havalar iyice ısınmıştır. Hasat mevsimi yaklaşmakta, göçmen işçiler Çukurova'ya gelmektedir.

Mayıs ayının başları baharın en güzel zamanlarıdır. Hatta bütün Anadolu'da Hıdırellez kutlamaları yapılır. Dilekler tutulur, maniler, türküler söylenir, oynanır. Hıdırellez, Hızır ve İlyas'ın âbıhayatı bulmalarıyla ölümsüz bir hayatı bulmalarına da gönderme yapılır.

Birinci kıtanın diğer dizeleri:

"çukurovada mayıs; bir hıdırellez günü gülücüklerle gelir; bir yanı türkülere gömülüdür; çukurovada mayısta; sonsuzluğa yaslanıp bir yağmuru seyreder gibi insanları, suyu, güneşi, toprağı seyredin" sözleriyle adeta bayrama benzeyen oyunlar oynayan insanları seyretmeye davet eder. Hatta eski şairlerin de sıkça kullandığı Anasırnerbaa'yı da "Hava, su,

toprak, ateş (güneş)" unutmaz.

Bu kıtada Çukurova'da bir canlılığın başladığı fark ediliyor.

2
alın işte eski bir kiralık tacı size
anavarza yilankale saimbeyli ötelerde
ovanın yamaçlandığı yeşilliklerde
yörük kızlarıyla öpüşür toroslar
tekmil karacaoğlan'dır bu dağlar (Bolat, s. 28, 1983)

İkinci kıtanın düzyazıya çevrimi:

"İşte size eski bir kiralık tacı! Alın! Anavarza, Yilankale, ötelerde Saimbeyli. Bu dağlar, tekmil karacaoğlan'dır. Toroslar, ovanın yamaçlandığı yeşilliklerde yörük kızlarıyla öpüşür."

Beş dizeden oluşan ikinci kıtada şair, ilk dizelerde geçmişine gider. "Anavarza, Yilankale, ötelerde Saimbeyli" diyerek eski krallıklar ve kaleleri sayar. Sonra Karacaoğlan'ı Toros Dağları'nı, yörük kızlarını hatırlatır.

3
toprak ısınınca mayısta
yaban kazları dolandır önce
seyhan'ın denizle buluştuğu yerde
sonra siirt mardin urfa uşakları
ekmek kapısı deyip
umut kapısı deyip
dökülürler çukurovaya (Bolat, s. 28, 1983)
Üçüncü kıtanın düzyazıya çevrimi:
"mayısta toprak ısınınca; önce, seyhan'ın denizle buluştuğu yerde yaban kazları dolandır; sonra siirt mardin urfa uşakları, ekmek kapısı deyip, umut kapısı deyip çukurovaya dökülürler."

"Mayısta toprak ısınınca" sözüyle şair kış mevsiminden çıkıp bahar mevsimine girdiğimizi belirtiyor. Aslında doğadaki ısınma önce havada, sonra suda ve toprakta gerçekleşir. Toprak, 5, 6 Mart gibi Cemre toprağı düşünce ısınmaya başlar. Mayıs ayında da iyice ısınır. Seyhan da Kayseri şehrinin Uzun Yayla'sından doğup Çukurova'nın ortasından geçerek Akdeniz'e dökülür. Bir tür göçmen kuş olan yaban kazları gerçekten de havaların ısınmasıyla Akdeniz kıyısında dolaşmaya, görülmeye başlar. Mayıs ayı geçince de pamuk tarlalarında beyaz renkleriyle pamuklar belirir. Yurdumuzun özellikle güney doğu illerinden yoksul ırgatlar, biraz para kazanıp daha iyi yaşayabilmek için Çukurova'ya gelirler. Aslında şair, aynı zamanda toplumsal ve ekonomik olan bu durumu, şiirsel bir anlatımla hikâye ediyor.

Şiirde "**dolanmak**" fiili "gelişi güzel

dolaşmak, gezinmek" anlamında, "**siirt mardin urfa** uşakları dökülürler" sözleri de "Siirt, Mardin, Urfa gibi güney doğu illerimizde yaşayan işsiz insanların Çukurova'ya gelişleri"ni kastediyor.

4
kış bitti
ulaştık yine mayısa
bir lenger hamurunun
yuduk yine ar'ımızı
sevdayınan suyunan (Bolat, s. 29, 1983)
Dördüncü kıtanın düzyazıya çevrimi:
"kış bitti; yine mayısa ulaştık; yine bir lenger hamurunun, sevdayınan, suyunan ar'ımızı yuduk".

Dördüncü kıtanın ilk dizesinde şair iki sözcükle "kış bitti" diyerek artık kışın geçtiğini, "ulaştık yine mayısa" dizesiyle de ilkbaharın son ayı Mayıs'a ulaştıklarını bildiriyor. Çukurova'da Mayıs, zaman zaman yaz günlerini hatırlatır.

Kış geçip de bahar geldiğinde dünyanın her yerinde insanlar, kırlara çıkar, yer içer, koşar eğlenirler. Bunun ipuçlarını son üç dizede görüyoruz. Nesre çevirdiğimiz bu üç dizede "yine bir lenger hamurunun, sevdayınan, suyunan ar'ımızı yuduk" şair, "ar'ımızı yuduk" sözüyle tezat sanatı yapıyor gibi.. "Utanma, utanç, hayâ, hicap" anlamlarına gelen "âr"ın yıkanması, hem temizlenmesi hem de yıkanıp yok olması anlamına gelebilir. "hamurunun" sözü, hayır için yapılan bişi veya hamur ekmeğini hatırlatmaktadır. "sevdayınan" sözü de canlanan doğada insanların duyguları da coşar. Sevgiler, aşklar bu mevsimde daha çok görülür.. Su da çamaşırdan tutun düşünebileceğiniz her şeyi yıkayıp temizleyebilen bir arınma aracıdır. Görüldüğü gibi dizelerde yaşama kültürü gizlenmiş gibi.

5
çukurovada **mayıs**
yorgun savaşçıların zaferiyle gelir
bir yanı kan içindedir
çukurovada mayısta
yaslanıp gökyüzüne
bir yağmuru seyreder gibi seyredin insanları
hüznü acıyı yalnızlıkları (Bolat, s. 30, 1983)
Beşinci kıtanın düzyazıya çevrimi:
"çukurovada mayıs, yorgun savaşçıların zaferiyle gelir. Bir yanı kan içindedir. çukurovada mayısta gökyüzüne yaslanıp, hüznü, acıyı, yalnızlıkları, insanları bir yağmuru seyreder gibi seyredin"

Beşinci kıta, birinci kıtaya çok

benzemektedir. Birinci kıtadaki “çukurovada mayıs, bir hıdırellez günü gülücüklerle gelir, bir yanı türkölere gömülüdür” beşinci kıtada “çukurovada mayıs, yorgun savaşçıların zaferiyle gelir, bir yanı kan içindedir” şekline dönüşmüştür. Burada Mayıs’ın yorgun savaşçıların zaferiyle geldiği de vurgulanıyor.

Bu kıtada şair, insanların tarlada bayırda savaşçı gibi çalıştıklarını, bu yüzden yorgun, yaralı ve acılı olduklarını belirtiyor.

Son dört dizede de şair, bu, kapalı anlattıklarını biraz daha açarak vurguluyor. Düzyazıya çevirdiğimiz bu dört dizede “çukurovada mayısta gökyüzüne yaslanıp, hüznü, acıyı, yalnızlıkları, insanları bir yağmuru seyrederek gibi seyredin.” Sözleriyle şair, “hüznü, acıyı, yalnızlıkları” yani “insanları” görmemizi, düşünmemizi istiyor.

6
alın işte ilkel bir gelişmişlik size
gökdelenler fabrikalar kondular ötelerde
yanıp sönen caddelerde ayyaşlıklar
sokakların daraldığı kuytularda
ırgat kızlarıyla sevişirken yoksulluklar
yükselen mermerler altında
bir yüzü gül bahçelerine bakan mezarlıklar
(Bolat, s. 30, 1983)

Altıncı kıtanın düzyazıya çevrimi:
“Alın! İşte size ilkel bir gelişmişlik!
Gökdelenler, fabrikalar, ötelerde kondular.
Yanıp sönen caddelerde ayyaşlıklar. Sokakların
daraldığı kuytularda ırgat kızlarıyla sevişirken,
yoksulluklar; yükselen mermerler altında, bir
yüzü gül bahçelerine bakan mezarlıklar”.

Bu kıtada şair, bu kez bir fabrikalar ve işçiler şehrine uzak ve yakın plandan bakan, çekimler yapan bir kameraman gibidir. Şair, gökdelenleri, fabrikaları, gecekonduları insan yaşamına yakıştıramamakta; şehrin

sokaklarında sarhoşlara ve hayat kadını yapılan, yapılmaya çalışılan ırgat kızlarına dikkati çeker. Ayrıca “yükselen mermerler altında, bir yüzü gül bahçelerine bakan mezarlıklar”dan söz ederek mezarlık metaforuyla ölüme de dikkati çekmektedir.

7
geceler nergislenince mayısta
haramiler iner önce
tarlalara çarşılara kitaplara
sonra siirt mardin urfa uşakları
ekmek kapısı deyip
umut kapısı deyip
dökülürler çukurovaya (Bolat, s. 30, 1983)
Yedinci kıtanın düzyazıya çevrimi:

“Geceler, mayısta nergislenince, tarlalara, çarşılara, kitaplara önce haramiler iner, sonra siirt mardin urfa uşakları, ekmek kapısı deyip, umut kapısı deyip çukurovaya dökülürler”.

Aslında nergis çiçeği, Çukurova’nın yarı tropik ikliminden dolayı, Ocak, Şubat aylarında açar, fakat şair “geceler nergislenince” deyimiyle geceleyin güzel kokusu dalga dalga yayılan ıtır bitkisisinden veya güzel kokudan söz ediyor olmalı.

Bu kıta da iki kısımdan oluşuyor birinci kısımda “Geceler, mayısta nergislenince, tarlalara, çarşılara, kitaplara önce haramiler iner” denilerek havaların ısındığı ve güzel kokuların yayıldığı bir geceden söz ediliyor. Böyle geceler daha çok harami veya haydutların avlandığı geceler olarak anılıyor. Şair, söz konusu haydutların tarlalara, çarşılara, kitaplara musallat olduğunu anlatıyor.

Kıtanın ikinci kısmında, “sonra siirt mardin urfa uşakları, ekmek kapısı deyip, umut kapısı deyip çukurovaya dökülürler” sözleriyle Anadolu’nun çeşitli yerlerinden Çukurova’ya pamuk toplamaya gelen işçileri kastediliyor.

Bu işçilerin çoğunluğu “siirt mardin urfa uşakları” yani “siirt mardin urfa çocukları, gençleri”, “ekmek kapısı” da “insana yaşama fırsatı verecek yer” anlamına gelir. Yani şair, yurdumuzun iş ve aş imkânı yetmeyen yerlerin insanların hayatlarını sürdürebilecekleri Çukurova’ya geldiklerini anlatıyor.

8
kış bitti
ulaştık yine mayısa
bir harar pamuğunan
verdik sırtımızı güneşe
özlemine hıncınan (Bolat, s. 31)
Sekizinci kıtanın düzyazıya çevrimi:
“Kış bitti. Yine mayısa ulaştık; sırtımızı bir harar pamuğunan, özlemine hıncınan güneşe verdik”

Kış, canlıların yaşaması için oldukça zor bir mevsimdir. Soğuk, can acıtıcı ve öldürücü olabilir. Mayıs ayı, canlıların yaşaması için daha uygun bir zaman dilimidir. Bu sekizinci ve son kıtada şair, güçlüklerle dolu bir mevsimin atlatılması ve yaşama mücadelesini kazanma duygularını anlatıyor.

Harar, pamuk doldurulan çuvalın adıdır. Büyükçe bir yer tutar. Kışın ısınma imkânı kısıtlı insanlar çok üşürler. Güneşli bir hava gördüklerinde de güneşe oturur, ısınmaya çalışırlar. Bu duygu insana bir keyif de verir. Şair işte burada bu duyguyu anlatıyor.

Sonuç
Şair Salih Bolat’ın 1983 yılında yayımlanan Yaşanan adlı ilk şiir kitabında yer alan “Çukurova’da Mayıs” başlıklı sekiz kıtadan meydana gelen şiirinde emeğiyle geçinen yoksul insanların şehirlerde ve tarlalardaki hayatını şiirle hikâye etmiştir. Hatta bu yönüyle Orhan Kemal hikâyesine de benzetebiliriz.

SÖZCÜKLER

Hıdırellez: Hızır ve İlyas peygamberlerin her yıl buluştuklarına inanılan 6 Mayıs günü; her yılın 6 Mayıs gününde kutlanan geleneksel bayram.

Lenger: Yayvan ve kenarları geniş, büyük bakır kap; sıfat Bu kabın alabileceği miktarda olan.

Yumak: Yıkamak.

Harar: (İsim, eskimiş, Arapça Harar): Çoğu kıldan dokunmuş, büyük çuval.

Hıncı: Aç alma duygusu ile dolu öfke, kin; gayz.

Hıncınan: Hıncıla, kin ve öfkeyle.

Karacaoğlan: Karacaoğlan, şiirlerine XVII. yüzyılda yazılmış mecmualardan beri rastlanan ünlü saz şairidir. Âşık edebiyatının en önemli şairlerindendir. Hayatı hakkında kesin bilgi bulunmaz ancak XVII. yüzyılda Çukurova - Toroslar’da doğup, yörenin Türkmen aşiretleri arasında yaşadığı anlaşılmaktadır.

Yörük (Eski Türk. yori-mak “yürümek” > yörimek > yörü-mek’ten yörü-k > yürük): Anadolu’da hayvancılıkla geçinen konar göçer halk, çadırdan oturan göçebe Türkmen boyu.

Yörük (TDK Sözlüğü), 1. Hayvancılıkla

geçinen, genellikle Toroslarda yaşayan göçebe Türk oymağı; Türkmen, Yürük. 2. isim, tarih Osmanlı Devleti’nde otuzar kişilik ocaklar olarak Rumeli’ye yerleştirilen ve savaş zamanlarında geri hizmetlerde çalıştırılan tımarlı asker.

Tekmil (Ar. Kemal’den): Tamamlama, bitirme; bütün, eksiksiz.

Anavarza: Anavarza, antik bir Kilikya şehriydi. Geç Roma İmparatorluğu döneminde, Kilikya Secunda’nın başkentiydi. Roma İmparatoru I. Justinianus, 527 yılında şehri şiddetli bir depremten sonra yeniden inşa etti. Kilikya Ermeni Krallığı’nı fethettikten sonra, 1374 yılında Memlük İmparatorluğu’nun güçleri tarafından yıkıldı.

Yılankale, Yılan Kalesi: Toros Dağları’nı aşarak Antakya’ya giden tarihi İpek Yolu üzerinde yer alan Yılan Kalesi, Orta Çağ’da Çukurova’nın Haçlı işgali döneminde Bizanslılar tarafından yapılmıştır. Anavarza, Tumlu ve Kozan Kaleleri gibi ovadaki diğer kaleleri de görüş alanının içine alan kalenin sekiz yuvarlak burcu vardır.

Saimbeyli Kalesi: İlçenin doğusunda bir kayalık tepe üzerindedir. Kalenin: Hitit, Asur ve

Roma döneminde kullanıldığı düşünülmektedir. Ancak: Haçlı seferleri sırasında kalenin önemli roller üstlendiği bilinmektedir. Yapı: dikdörtgen planlı ve 8 burçludur ve bir gözetleme kulesi bulunmaktadır. Ayrıca: bir kilise ve su sarnıcı da görülür. Ancak: kale, günümüze çok harap bir şekilde gelebilmiştir.

Seyhan: Seyhan Nehri, Türkiye’nin Akdeniz’e dökülen ırmaklarından birisidir. Uzunluğu 560 km’dir. Havza alanı ise 20.600 km²’dir. İki önemli kolu vardır: uzun olanı, Kayseri-Pınarbaşı ilçesinden, 1500 metre yükseklikteki Uzun Yayla’dan doğan Zamantı suyudur ve Kayseri’nin Pınarbaşı, Tomarza, Develi ve Yahyalı ilçelerinden geçer. Orta Toroslar’ın (Tahtalı Dağları) uzanış doğrultusunda akan bu su, Çukurova’ya inmeden önce Adana’nın 80 km kuzeyinde Aladağ ilçesinin Akinek Dağı yamaçlarında diğer önemli kolu olan Göksu ile birleşir.

Yaban kazı: (hayvan biliminde isim): Ördekler familyasından, sazlık alanlarda yaşayan ve yalnız bitki ile beslenen büyük ve göçücü bir kuş; sakar meke (Anser anser).

KÖPEK YAVRUSU

1945 Orhan KEMAL

Şehrin ana caddesindeki kuyumcu dükkânlarından birinin kaldırımı önünde bir köpek yavrusu ön ayakları üzerine uzanmış, acı acı sızlanıyor, arada başını iki yana çevirip, etrafını alan mahalle çocuklarına bakıyordu.

Köpek yavrusunun iki arka ayağını az evvel, demir tekerlekli bir yük arabası ezmişti. Şimdi mafsallardan aşağısı pestile dönmüş, ayaklar yalnız bir deriyle bağlı, sarkıyor, ezikten boyuna kan sızıyordu. Arada boynunu büküyor, sesini yükselterek bir şeyler anlatmak istiyor, sesi ağırlaşıyor, yükseliyor, sonra yavaşca tükeniyordu. Etrafını alan mahalle çocuklarıysa yaramaz ve haşindiler... Bunlardan Tatara benzeyen, basık burunlu birinin elinde bir değnek vardı. Şakıldaklı entarisinin parçalanmış sırtından eti görünüyordu. Yanında, paslı bir çember tutan çok zayıf oğlana:

- Ağlıyor ha! dedi.

Çok zayıf oğlan başını salladı.

- Heye.. Ver hele lan...

Tatara benzeyen oğlanın elinden sopayı aldı:

- N'apacan?

Çok zayıf oğlan cevap vermedi.

Çektiği acıyı insanlara bir türlü anlatamayan köpek yavrusunun ezilmiş, kanlı etine dürttü. Köpek yavrusunun vücudu birden müthiş bir sarsıntı geçirdi ve acı acı bağırdı. Başta zayıf oğlan, bütün çocuklar bir zafer çığlığı atılar.

- Bi daha dürt hele lan!

Değnek tekrar dürtüldü, sonra tekrar, tekrar... Köpek yavrusu her seferde de öyle müthiş, öyle ondan beklenilmeyen sesler çıkardı ki, sanki bütün kudretini bu olağanüstü gayretlerle kaybetti ve tükendi gitti... Köpeğin çaresiz bir teslimlikle yan yatan, gözler kapalı, elleri düşmüş, acı duyan, fakat artık inlemeğe mecali kalmayan sükûtu evvelâ çocukların, sonra onları çevreleyen daha büyük, daha, daha büyüklerin neşesini kaçırdı.

Tatara benzeyen oğlan:

- Vay ibne vay, dedi, bağırıyor be!

Kırpık bıyıklı biri:

- Ayağınnan bas da bak! dedi.

Kısa, lâcivert pantolonunun kıcı iri siyah bir bezle yamalı, yandan biri kargaya benzeyen, kesik benizli bir başka oğlan, ayağında taşıdığı - babasının - battal, sarı kunduralarının topuğuyla köpek yavrusunun ezilmiş iki arka ayağına bastı. Bayılmış, daha doğrusu ölmüşe benzeyen köpek yavrusu, ondan beklenmiyen yepyeni bir hamleyle şahlanarak öyle bir vahşi

ses çıkardı ki...

Köpeğin etrafında ilk halkayı çeviren çocuklar, onları çeviren büyükler, daha büyükler birden ürktüler. Sonra köpek yavrusunun iki ön ayağı arasına sakladığı başıyla tepe üstü, acayip devrilişini görünce korkacak bir şey olmadığını anlıyarak, tekrar toplandılar ve neşeli çığlıklar yükseldi.

Seyirci büyüklerden biri:

- Ulan eferim be! dedi.

«Eferim»i kazanan karga suratlı oğlan

yumruklarını göğsüne vurarak, gururla:

- Allooooooş! dedi, eden gazi. Nasıl?

Bütün çocuklar karga yüzü oğlana kıskançlıkla baktılar. «Daha yeni bir şeyler bulup, kendileri de eferim'i kazanmak için» arandılar.

Köpek yavrusunun ölümü yaklaşıyordu. Tatara benzeyen, yassı burunlu oğlanın elâ gözleri, birden sarı sarı parladı. Karşı kaldırımın önünde sökülmiş bir parke taşı duruyordu. Koştı, taşı yerinden zorla kaldırarak köpek yavrusuna doğru geliyordu ki, «Hammal Memet Bey» neredense zuhur etti. Tatara benzeyen oğlanın niyetini anlıyarak onu kolundan yakaladı:

- Hele ha, hele ho... Yazık...

Tatara benzeyen oğlan muvazenesini kaybetti, parke taşı da yere düştü. Oğlan bunu bir yenilgi saydığı için, müthiş hırslanarak dikildi:

- Sana ne? Oğlun mu da karışıyor? Herkes kahkahalarla güldü.

Oğlan şımarı:

- Atarım atarım... Senin babayın iti değil ya!

Hammal Memet Bey:

- Yazık oğlum, günah, diyecek oldu. Fakat yassı burunlu oğlan yumruklarını beline dayamış «Hammal Memet Bey»e öyle bir azamete bakıyordu ki...

- Sen bir hambal adamsın, dedi, get yükünü taşı, senden akıl alacak deşük a!

Herkes kasıklarını bastıra bastıra gülüyordu.

Bacağı kadar bir oğlanın karşısında, kulaklarına geçmiş soluk kurşunî fôtrü, paçaları diz kapaklarına kadar çemirli kara donu, yalın ayaklarıyla «Hammal Memet Bey»i bir soytarıya benzeten karnı tok bezirgânlar, öteki çocukları da kışkırtmağa başladılar. Derken iş azıttı... «Ehey»ler, «zort»lar, karpuz kabukları ve avuç avuç toza tutulan «Hammal Memet Bey» şaşkına çevrildi. Sağa sola saldırırken kafasına bir taş, geri dönüyor,

dönerken beraber alnına koca bir karpuz kabuğu yiyerek sersemliyordu.

Etraf gittikçe kalabalıklaşıyordu. Güneşin altında boyuna çoğalan bir kalabalık sesli sesli gülüyor, daha çok gülebilmek için kendilerini zorluyorlardı.

Bir ara, karga yüzü oğlanın kuru bileği «Memet Bey»in eline geçti, öteki çocukların «ana avrat» küfürleri arasında, dönmüş gözleri, gerilmiş sinirleriyle, çocuğu tokatlamağa başladı. Çocuğun avaz avaz haykırışı, etrafın yaygarası üzerine bir polisle iki bekçi koşarak geldiler. Esnafın da işbirliğiyle karga yüzü oğlan «Hammal Memet Bey»in elinden kurtarıldı ve «Bir çocuğu cadde ortasında tokatlamak suçlusu» adam, karakola sevk edildi.

Köpek yavrusuna gelince... O kendinden geçmişti. Küçük başı, iki ön ayağı üstüne düşmüş, kenarlarında yaşlar kurumuş, yumuk gözleriyle sessiz sessiz yatıyor, arada ağzı açılıyor, fakat hiçbir ses çıkmadan kapanıyordu.

Az sonra ihtiyar çöpçü, güneşin altında büsbütün kurumuşa benzeyen ve dünyasından memnun olmadığını belli eden bezgin hâliyle, hayvanın başını çekerek geldi. Arabayı köpek yavrusunun yanında durdurdu. Alışkın bir kürek hareketiyle köpek yavrusunu yerden aldı, arabaya attı, sonra gene hep o bezgin, tatsız, kupkuru hâliyle ve hayvanının başını çekerek uzaklaştı.

Şiir yazıyorum, çünkü bunun nedeni yok, çünküsü yok. Şiir yazıyorum, çünkü bir çeyrek saat içinde ya da tüm yaşamım boyunca aklıma gelen her şeyi söylemenin en iyi şekli bu.

Allen GİNSBERG

(Alıntılayan: Salih BOLAT-Öykü Yazma Teknikleri)

ŞİİRLER

Yahya Kemal BEYATLI

GECE

Kandilli yüzerken uykularda
Mehtâbı sürükledik sularda.

Bir yoldu parıldayan, gümüşten,
Gittik... Bahs açmadık dönüşten.

Hulyâ tepeler, hayâl ağaçlar...
Durgun suda dinlenen yamaçlar...

Mevsim sonu öyle bir zaman ki
Gâip bir mûsikîydi sanki.

Gitmiş kaybolmuşuz uzakta,
Rü'yâ sona ermeden şafakta...

MİHRİYÂR

Zambak gibi en güzel çağında
Serpildi deniz nefesleriyle;
Sâf uykusunun salıncağında
Sallandı balıkçı sesleriyle.

Simâsı zaman zaman parıldar
Bir sâhilin en güzel yerinde.
Hâlâ görünür geçen asırlar
Bir bir, koyu mâvi gözlerinde.

Her gezmeğe çıkmasıyle her yer
Bir zevkini andırır bahârın.
Endâmını zanneder görenler
Bir bestesi eski bestekârın.

Hayrân olarak bakarsınız da
Hulyânızı fetheder bu hâli:
Beş yüz sene sonra karşınızda
İstanbul fethinin hayâli.

GEÇMİŞ YAZ

Rü'yâ gibi bir yazdı. Yaratın hevesinle,
Her ânını, her rengini, her şirini hazdan.
Hâlâ doludur bahçeler en tatlı sesinle!
Bir gün, bir uzak hatıra özlersen o yazdan

Körfezdeki dalgın suya bir bak, göreceksin:
Geçmiş gecelerden biri durmakta derinde;
Mehtâb... iri güller... ve senin en güzel aksin...
Velhasıl o rü'yâ duruyor yerli yerinde!

ERENKÖYÜ'NDE BAHAR

Cânan aramızda bir adındı,
Şîrin gibi hüsn ü âna unvan,
Bir sâhile hem şerefti hem şan,
Çok kerre hayâlimizde cânan
Bir şiiri hatırlatan kadındı.

Doğmuştu içimde tâ derinden
Yıldızları mâvi bir semânın;
Hazzıyla harâb idim edânın,
Hâlâ mütehayyilim sadânın
Gönlümde kalan akislerinden.

Mevsim iyi, kâinât iyiydi;
Yıldızlar o yanda, biz bu yanda,
Hulyâ gibi hoş geçen zamanda
Sandım ki güzelliğin cihanda
Bir saltanatın güzelliği idi.

İstanbulun öyledir bahârı;
Bir aşk oluverdi âşinâlık...
Aylarca hayâl içinde kaldık;
Zannımca Erenköyü'nde artık
Görmez felek öyle bir bahârı.

VURDULAR BENİ

Gözleri gözüme dikildi bir an
Bir kızıl ikindi vurdular beni
Cayır cayır yandım çıkmadı duman
Bir kızıl ikindi vurdular beni

Yüreğim delindi bakışlarından
Gidilmez sevdanın yokuşlarından
Eridim kül oldum yakışlarından
Bir kızıl ikindi vurdular beni

Aslı neydi nerden geldi sormadım
Çok yol gittim menzilime varmadım
Hiç bir yerde böylesini görmedim
Bir kızıl ikindi vurdular beni

Gamzeli yanağın yürek yakıyor
Gönülden gönüle neler akıyor
Alfabemiz sevdasını okuyor
Bir kızıl ikindi vurdular beni

Azrail'im oldu alacak canım
Kıblegâhım gibi onadır yönüm
Dağsever'im der ki dinim imanım
Bir kızıl ikindi vurdular beni

Bekir DAĞSEVER

GÖZDEKİ IŞIK

Ecdat GÜVEL

O da yaşıtları gibi ortaokul ve lise öğrenimini yarı aç yarı tok, kışları üşüyerek geçirdi. Aile büyükleri tarafından kiralanan sağlıksız evlerde üç beş öğrenci bir arada kalır, yemeklerini kendileri yapar, gaz ocağında pişirirlerdi. Su getirme, bulaşık yıkama bazen da yemek pişirme nedeniyle aralarında anlaşmazlık çıksa da biri fedakârlık eder, cıllıyanların yerine o işi yaparak ortamı yatıştırırdı. Yemek çeşitleri malzeme yokluğundan ötürü çok sınırlıydı. Sofralarında et, süt ve bunların ürünleri gibi pahalı besinler hiç bulunmazdı. Akrafa ve tanıdık aileler bazen yemek gönderir, arada bir de evlerine çağırarak sofralarına oturturlardı. O zaman mideleri bayram ederdi. Harçlıklarının yeni verildiği günlerde lokantada mercimek çorbası içerek kendilerine ziyafet çektikleri de olurdu. Bu koşullarda bazıları sınıf tekrarlayarak dört beş yılda, çoğunluğu da üç yılda liseyi bitirdi. Üniversiteye gidebilenler gitti, yoksulluktan ya da başka bir nedenle gidemeyenlerin çoğunluğu devlet memuru oldu. Bizimki de inşaat mühendisi...

Mühendisliğinin ilk yıllarında, öğrenciliğinde kendisine el uzatan ailelerle ilişkisini hiç kesmedi. Bütçesinin el verdiği ölçüde hediye olarak bir miktar besin maddesi aldı, onları ziyarete gitti.

Mühendisliğe başladıktan iki yıl sonra kendisi gibi inşaat mühendisi olan bir kızla evlendi. Evliliklerinin ilk yıllarında mühendis hanım buna karşı çıksa da hediyeler alarak dost ziyaretlerine devam etti. Mühendis hanım ise para biriktirip mal mülk edinme hırsı olan biri olduğu için inatla karşı durdu, çok kararlı davranınca da bir yerden sonra bizim mühendis beyin direncini kırdı, para biriktirip ufak ufak mal mülk edindiler. Bu iş bizimkinin de hoşuna gitmeye başladı. Para biriktirip mal mülk edinmek her şeyin önüne geçmişti. Bütün hesaplar buna göre yapılıyordu. Bu yolda ilerlemek için ipleri mühendis hanıma teslim etmek gerektiğini anladı ve bunu kabullendi. Bu sırada çevreden yapılan eleştiri ve şikâyetlere de kulak tıkadılar.

Böylece işler iyi gidiyor gibi görünüyordu ama diğer yandan eş-dost çevrelerinden kopmalar başlamıştı. Paraları çoğaldıkça alım gücü düştü, zamanla sıfırlandı. Biriktirdikleri paralar bir şeye yaramıyor; dost, arkadaş alamıyordu.

Gençliğinden beri arkadaş canlısı olan

bizim mühendis bey burada bir ikileme düştü. Bir yanda dostluk, arkadaşlık; öbür yanda para, mal, mülk. Bu bir bunalım nedeni oldu. Giderek ağırlaşınca doktorlara başvurdu, ilaçlı tedavi dediler.

Bir gün liseden dokuz on arkadaşı ile toplandılar, lüks bir mekâna yemeğe gittiler. Çoğunluğu üniversite bitirerek; avukat, mühendis, doktor, eczacı, mali müşavir vb. meslekler edinmişlerdi. Üç masa birleştirildi, etrafına oturdular. Hâl hatır soruldu, siparişler verildi. “Şimdilerde ne işle meşgulsün, işlerin nasıl?” gibi sorular sordular birbirlerine. Sen misin bu soruyu soran! Sorduğuna, soracağına pişman oldu. Yanıtlamak için sözü alan mal, mülk beyannamesi verir gibi kendisinin, eşinin, oğlunun, kızının, kimi de torununun üzerine ne kadar dubleks, tripleks, deniz evi, yayla evi, son model otomobil varsa hepsini sayıp döküyor; bunları nasıl edindiğini anlatmaya sıfırdan başlıyordu. Öteden biri dayanamıyor, o bitirmeden kendisinininkileri saymaya başlıyor. Neredeyse herkes konuşuyor, kimse kimseyi dinlemiyordu. Biri anlattığını duyurabilmek için sesini yükseltiyor, diğeri ondan da çok yükseltiyor, âdeta bağırıyordu. Böylece söyleşi, bir tür gürültüye dönüştü. Bu sırada içkilerinden birer kadeh içtiler. Onun etkisiyle ayıldılar, kendilerine geldiler. En erken ayılan da malı, mülkü en az olan bizim mühendis beydi. “Yahu biz ne yapıyoruz? Bizim ortak yanımız lise arkadaşlığımız, oraya dönelim, o günleri yâd edelim.” dediler ve döndüler. Anılar anlatılmaya başlanınca, ortalık sakinleşti. Nasıl yokluklar içinde okuduklarını, harçlıklarını nasıl paylaştıklarını, neler pişirdiklerini, işten kaçan mızımızlanan arkadaşlarını, okuldaki öğretmenleriyle yaşadıkları güzellikleri ve sıkıntıları anımsadıkça dinginleştiler, anlatılanı çıt çıkarmadan dinliyorlardı. İçmek için kadehlerine uzanıyorlar ama en ufak bir ses çıkmaması için o kadar uz davranıyorlardı ki. Bunları anımsadıkça, geçmişe dönüp bir tatlı huzur alma arzusu beyinlerini burğu gibi deliyordu, imkânsızlığı ile. Az önce takır takır saymaya çalıştıkları mal-mülk, huzursuzluk üretiyordu yaşamlarında.

Ben yazan olarak kendimde hak gördüğüm için şunu sordum masadakilere: “Siz o lüks otomobillerinizin, ciplerinizin bagajını hediyeler ile doldurup, yıllardır görmediğiniz köyünüzdeki, kasabanızdaki

annenizin babanızın dostlarını, komşularınızı, akrabalarınızı, çocukluk arkadaşlarınızı ziyarete gittiniz mi hiç?” Sukut geçtiler, yapmamışlardı, suçuktular.

Bu buluşmadan hepsi de hoşnut kalmıştı. Tekrar tekrar buluşma sözü verdiler, vedalaşıp ayrıldılar. Şimdi evlerine gidip uyuyacaklar, sabah ayılma yükünden kurtulmuş olarak uyanacaklar. Günlük yaşamlarının dışına çıkmadan, aynen devam edeceklerdir demeye dilim varmıyor, gönlüm de razı olmuyor.

Bizim mühendis bey, beyninde, “Ben niye böyle oldum, ben ne yapıyorum böyle?” sorusu vınlayarak yatağa girdi. Derin bir uykuya daldığında hâlâ bu soruya yanıt arıyordu. İşte o zaman, otomobilinin bagajını çarşıdan aldığı hediyelerle doldurdu, öğrenciliğinde kendisine el uzatan aileleri ziyarete gitti. Onlar da bu buluşmaya çok sevindiler.

-Kaç yıldır nerelerdeydin? Biz seni kendi evladımız gibi bilirdik, göremeyince çok üzüldük. Ne iyi ettin de geldin, Halil amcanın oğlu Salih’in de bu akşam düğünü var, sen onun bebekliğini bilirsin, dediler.

Bizim mühendis bey bütün gün orada kaldı. Uzun uzun söyleştiler. Akşama da düğüne katıldı, damada ve geline takı taktı. Düğüne katılanların kadınlı erkekli pek çoğu tanıdıydı, onlarla söyleşti. Hepsi çok candan davrandılar, kucaklayıp öpenler oldu. Kendisi de düğüne katıldığına çocuklar gibi sevindi.

Bu arada ziyaret ettiği, düğünde karşılaştığı insanların göz bebeklerindeki sevgiyi, ıslıtyı, ışığı düşündü. Onların gözlerinden çıkmış, kendisinin gözüne, oradan beynine akmış, ruhunu nura gark etmişti. “Ben bu ıslıtyı kaç paraya alabilirdim?” diye hesapladı. Paranın gücü yetmiyordu. “Bu yola devam. Para, böylece kâğıt olmaktan çıkıyor, bir değer oluyor. Bundan sonra gençliğime dönüp bir tatlı huzur alacağım paramla.” dedi ve “Döneceğim! Döneceğim! Döneceğim!” diye üç kere tekrar etti.

Etti etmesine de o anda yüksek sesle adının söylendiğini duyarak uyandı.

Sayıklarak rüyasında yaptığı işleri açık etmiş; döneceğim, döneceğim derken çok bağırıyordu. Mühendis hanım, gençliğine gider de geri gelmez diye telaşlanmış, bağıra çağıra kocasını uyandırmış, elinde bir bardak su ve bir hapla karşısına dikilmiş, bağırıyordu:

“İ-çe-cek-sin!..”

“İç-mi-yo-rum!..”

TOPAL OSMAN

Sefa ATA

Gecenin zifiri karanlığını bozan tek şey, Kuyruklu Zeki'nin kahvehanesinden gelen domino sesleriydi. El ayak çekilmiş, günün yorgunluğunu taşıyan köy halkı, çoktan derin bir uykuya dalmıştı. Masada her zamanki dörtlü, kaygısız oyunlarına devam ederken Topal Osman dereyi sessizce geçti, kahvehanenin hemen yanı başındaki caminin arkasından dolanarak kahvehanenin yan duvarındaki küçük pencereden içeri baktı. Gaz lambasının titreyen ışığında oyun oynayanları bir süre izledi. Bu anı uzun zamandır planlamıştı. Masadakiler, tahmin ettiği gibi aynı kişilerdi. Ocakta, son kirli bardakları yıkamakla meşgul olan Kuyruklu Zeki'nin gözleri kapanacak kadar kısılmış, ayakta zor durur bir hâli vardı.

Duvarı dönüp içeri girmesi çok ani oldu. Belindeki ondörtlüğü çıkardı ve hiçbirisinin kıpırdamasına fırsat tanımadan son kurşununa kadar masadakilerin üzerine ateş etti. Silah sesine karışan tek ses, Zeki'nin korkudan elinden düşürdüğü bardağın kırılma sesi oldu. O yorgun gözler fal taşı gibi açılmış, Osman'a bakıyordu. Bir süre öyle kaldılar. Kanlar kızıl bir derecik olup ayaklarının altına geldiğinde döndü, kapıdan usulca çıkarak zifiri karanlıkta kaybolup gitti.

Bütün derin uykular parçalanmış, köylüler evlerinden bir bir çıkarak silah sesinin geldiği kahvehaneye doluşmaya başlamış, gördükleri manzara karşısında ne yapacaklarını şaşırmışlardı. Aralarından birisi Zekiye, «Burada ne oldu?» diyebilirdi. Karşılık gelmemişti. Sadece, hemen masanın yanı başına yığılıp kalan, biraz önce çay verdiği insanlara bakıyordu. Gecenin zifiri karanlığı bir kez daha yırtıldığında, içeriye nahiye müdürünün karısı Naciye girmişti. Kırk yaşlarındaki etine dolgun beyaz tenli bu kadının çılgılığı, silah seslerinin uyandıramadığı bütün derin uykuları yırtacak kadar sertti. Kadın öyle bir çılgılık atmıştı ki Karataş Darboğaz, Hocalı Yedigözü'den duyulmuş, çadırlardaki yaylacılar yataklarından kalkarak ne oldu diye birbirlerine sormuşlardı. Artık köyde uyuyan kimse kalmamış, kundaktaki bebeler dahi gürültüye uyanarak ağlamaya başlamışlardı. Toplaşan kalabalığı yaran iriyarı, elinde bastonu, takım elbiseli adam içeri girdiğinde derin bir sessizlik oldu. İçeri Talat Efendi girmişti. Yetmiş yaşlarındaki bu adam, köyün en fazla toprağına sahip kişisiydi.

Arazisinden her sene yüz baş sığıra bir kış yetecek ot toplanır, atları Develi Ovası'ndan Çukurova'ya kadar alıcı bulurdu. Kasabanın hatırlı kişileri buraya geldiği zaman ilk önce onun evine misafir olur; yenir içilir, hasbıhal edildikten sonra işlerini görmek için yola çıkarlardı. Daha üç gün önce Şah Muratlı'daki tahkikat için gelen kasabanın kaymakamını, savcısını hükümet tabibini ağırlamış, konuk etmişti. Devletle çözemeyeceği hiçbir mesele yoktu. Bu kudretli adam, gördüğü manzara karşısında ufalmış, titremeye başlamış; elini, ayağını zapt etmeye çalışarak belli belirsiz bir sesle, «Kim yaptı bunu?» diyebilmişti. Olayın tek görgü tanığı Zeki, hâlâ ocağın arkasında kıpırdamadan duruyordu.

Hayatta çocuklarından sonra en çok sevdiği atının yanına geldiğinde onun geldiğini anlayan hayvan, hafifçe ön sağ ayağını yere vurdu. Başını yukarı aşağı kaldırarak başındaki torbayı atmaya çalıştı. Osman torbayı telaşsız çıkardı, hayvanı rahat binebileceği bir ağılın kenarına çekerek üzerine atladı ve bir fırtına gibi karanlıkta kaybolup gitti. Takip edileceğini bildiği için atı önce Boklutaş'tan Cinlikoyak'a sürdü. Bir süre koyak yukarı, suyun içinden gittikten sonra kayalıklara varmadan atın yönünü Çevlik Tepesi'ne çevirerek tepedeki düzlükte durdu. Aşağı köye baktı. Hâlâ ağlama sesleri geliyordu. Köy tam bir vadinin içine kurulmuş, ortadan akan derenin iki yanındaki bahçe ve evlerden ibaretti. Atın soluklanmasından sonra zaman kaybetmeden atı vadiye paralel dağların doruklarından sürerek Hacetdede'den Yalakyurt'a ulaştı. Göçerlerin kıl çadırları karanlıkta daha bir derin karanlık olarak hemen ileride duruyordu. Köpekler yaklaşan sesi duymuş, havlamaya başlamıştı. Kimseyi uyandırmamak için atını bayır aşağı, Zamantı Irmağı'na çevirdi. Bir süre böyle gittikten sonra tekrar Yalakyurt'un alt başından patıkaya çıkarak atını Karaköy'e doğru daha bir hızlı sürdü. Uzaktan, Dikme köyündeki jandarma karakolunun ışıkları belli belirsiz görünüyordu. Birazdan bunların peşine düşeceğini düşündü, içi ürperir gibi oldu. Atını belden aşağı ırmağa doğru sürmeye başlayarak bir süre öyle gitti. Irmağın kenarına vardıklarında hayvan genişlemiş burun deliklerinden güçlükle soluyordu. Hızlı solumaları bir süre daha devam etti. İkisi de terlemişti. Neyse ki geceleri serin oluyordu. Gündüzün yakan, kavuran güneşi

gitmiş, kuzeyden esen hafif bir rüzgârla hava serinlemişti. At suya yöneldi. Osman hayvanın sırtından inmiş, eyeri gevşetmişti. Hayvanı bir süre suya salmadı. Teri soğuyana kadar beklediler. Daha sonra yularını bıraktı. Hayvan büyük bir iştahla, burun derinliklerine kadar kafasını suya sokarak kana kana su içti. Dört ayağının dizden aşağısı beyazca hayvan artık iyice fark edilecek şekilde gece aydınlanmaya başlamıştı. Osman Gezbeli'ne ulaşmak için acele etmesi gerektiğini düşünerek eyerin kolonunu sıkılaştırdı, atı bir yara doğru çektikten sonra sırtına atladı, bir fırtına gibi Karaköy'ün içinden geçti. Henüz kimsecikler uyanmamıştı. Birkaç köpek havladı. At alışkın olduğu bu duruma aldırmandan dörtlü Develi Ovası'na girdi. Ova elma, kayısı kokuyordu. Osman ovayı, ovanın insanını çok iyi tanırdı. Belki de hepsinin evinde onun kaçak taşıdığı ağaçlardan vardı. Kimin kapısını çalsa sonsuza kadar açılacağından emindi. Aralarında hoş bir güven oluşmuştu. Tüm ova insanı bu hâliyle kilometrelerce uzaktan, o devasa sedir ağaçlarını nasıl getirdiğine şaşırır, onu takdir ederlerdi. Aralarında hiçbir vakit para sorun olmadı. Zengininden çok, fakirinden az alırdı. Köye dönerken ova insanının mevsimine göre armağan ettiği ürünleri götürürdü. En çok çocukları ve komşuları kayısı getirmesine sevinir, onu dört gözle beklerlerdi.

Osman daha on altınsındayken Güllü isminde bir kıza tutulmuş, kız sakat diye onunla evlenmek istememişti. Sakatlığı ilk defa o zaman büyük bir acı vermiş; üzülmüş, doğduğu güne lanet etmişti. Aslında ömrü boyunca hayata dair hiçbir şeyden sakatlığı nedeniyle geri durmamıştı. Ay ovayı bir kenardan yarıp Torosların katmer katmer dağlarına daldığında gün ağarmıştı.

Sehil'den Urum'a kadar olayı duymayan kalmamıştı. Zeki, baskılara dayanamayarak günler sonra olayı kimin yaptığını söylemiş, evinden çıkmaz olmuştu. Osman, Zeki'nin çocukluk arkadaşıydı. Bütün zamanlarda onu köyde korumuş, sevmişti. Uzaktan da olsa akrabası sayılırdı. Çocukluklarında onun oyun dışında tutulmasına dayanamazdı. Ya kendisi de oynamaz ya da zorla da olsa Osman'ı oyuna kabul ettirirdi. Osman'ın her oyunda ısrarcılığı onu etkiler, onsuz oyunlardan keyif almazdı. Osman'ın o hâliyle diğer çocuklardan daha becerikli işler yapması Zeki'yi hep onurlandırır, sanki kendisi başarmışçasına

böbürlenmekten geri durmazdı. O günü ve nedenini bir türlü anlayamıyor, derin düşüncelere dalıp gidiyordu. Bir yandan jandarma, diğer yandan Talat Efendi ve yakınları her taşın altında Osman'ı arıyor ama bırakın bulmayı, izine bile rastlayamıyorlardı. İşin garibi Osman'ın bu işi neden yaptığını hiç kimsenin bilmemesiydi.

Osman, Tahtafırlatan Dağı'nın doruklarına yakın Gezbeli'ne ulaştığında vakit öğleye gelmişti. Yörük çadırlarını gördüğünde rahatladı, kendisini sonsuz bir güvende hissederek atını yavaşlattı. Onu ilk karşılayan göçerlerin gençlerinden Nazmi oldu. Osman'ı hemen tanıyan Nazmi, köpekleri zapt ederek atın yanına koştu, Osman'ı attan indirdi. Buralarda birilerini görmek pek mümkün olmazdı. Sıcak; insanı, hayvanı çatlatırcasına artmış, insanın beynini deşiyordu. Çadırlara kadar yürüyerek gittiler. Koca çadırın önüne geldiklerinde meraklı bakışlarla karşılaştılar. Çadırın gölgesine oturduklarında bir tas ayran geldi. Atı ağıla bağladıktan sonra her hâlden aç olduğu belli olan misafirin önüne yeni yapılmış yufka yanında taze kavurma kondu. O ufak tefek adam, ikram edilenleri büyük bir iştahla yedi. Etrafına baktı. Kısa bir sessizlikten sonra çadırda sadece Kuddusi Dayı kalmıştı. Bilgelikle karışık sadeliği ile Osman'a baktı.

"Hayırdır Osman can, sen buralarda bize misafir olmazsın?" dedi.

Gerçekten Osman buralara hiç çıkmazdı. Daha çok bu göçerlerin çadırlarına ilkyazda ağaç kaçakçılığı yaparken uğrar, zaman zaman onlarda kalırdı. Burası göçerlerin sürülerini en son çıkardıkları yerdi. Havaların ısınması ile birlikte otlar sadece buralarda yeşil olurdu. Hayvanları otlattıkları son bağlar olan Gezbeli'nden gerisin geriye dönerek ovaya inerler, kışı geçirdikten sonra tekrar dağlara doğru yola çıkarlardı. Bine yakın kuzulu koyunları, atları, eşekleri, develeri olan genişçe bir göçer ailesiydi. Ailenin bir kısmı Antalya tarafında yaşıyordu. Uzun yıllar önce Kuddusiler bu taraflara göç etmişler, bir daha da dönmemişlerdi.

Osman nahiyede yaşadığı olayı anlattı. Sustu. Çadırda sadece ikisi vardı. Kuddusi, bir gül için bin dikene katlanan bahçıvan sabırla Osman'a baktı. Her şeyi anlamıştı. Günler geçti. Kimse misafirlerinin neden uzun zamandır burada olduğunu sormadı. Sadece bir gün ortadan kayboluşunu merak ettiler.

Nahiye müdürünün hanımı olaydan kısa bir süre sonra gelen yakınları ile beraber memleketleri Malatya'ya dönmüştü. Asıl sarsıcı olaylar, öldürülen üç kişinin ailesinde yaşanmış, Mansurlu bir daha eski hâlini hiç yaşayamaz olmuştu. Osman'ın bulunamayışı, onu bir efsane

hâline getirmişti. Köylüler Osman'ı kâh Uludere'de kâh Kızılkayalar'ın insan giremez mağaralarında görüyorlardı. Her gün yeni bir hikâye anlatılıyordu. Jandarmanın kuşatmalarını nasıl yardığı üzerine insanüstü hikâyeler uyduruyorlardı.

Göçerlerin Çukurova'ya aktığı soğuk bir güz akşamında nahiyenin içinden, herkesin alışık olduğu sürülerden biri develeriyle geçip giderken kalabalığa karışanlar olmuş ama kimse fark etmemişti. Fatma o gün bütün hazırlıklarını yapmış olarak dört gözle bekliyordu. Köyün ucundaki tek katlı toprak damlı evinin önünden geldiklerini uzaktan gördü. Yanında, Osman'ın üç aydır gözünde bir hasret yumağı gibi tüten dört çocuğu vardı. Hava kararmıştı. Köyden geçerken birkaç kişi sadece develere baktı. Develerin boyunlarındaki çan sesleri uzunca bir süre köyden duyuldu.

Bahar, bütün Batı Torosların toprağını, otunu, börtü böceğini uyandırmaya başladığında, Osman'ın sabırsızlığı da iyice artmış, artık yerinde duramaz olmuştu. Gözleri hep yoldaydı. Geldiklerini duyduğunda inanılmaz bir çeviklikle yarı uçarak çadıra girdi. Fatma dört çocukla bir köşede oturuyordu. Çocuklar babalarının üzerine atlamış, onu öpüyor, kokluyor kucaklıyorlardı. Epey bir zaman sonra göz göze geldiler. Fatma gurur ve kaygıyla karışık çok sevdiği adama bakıyordu. Osman yanlarına geldi, biraz mahcup onu kucakladı. Kınalı saçlarını bağrına basıp kokladı.

En çok sevdiği çiçeğin adını koyduğu ilk çocukları Yasemin'e döndü. Gözleri dolmuştu. Yasemin, o korkunç geceyi hatırlayarak kendisine yapılanları aklına getirdi. Bayılacak gibi olmuştu. Babasına sarıldı. Gözyaşları babasının bağrını ıslatana kadar ağıladı.

FİZYOTERAPİ

Mehmet Emin YENİÇERİ

Sonbaharın sarı yüzü görünmeye başladı. Toros Dağları'ndaki bu renk cümbüşü sükûnetini müjdeliyor. Buralarda her mevsimin kendine göre bir güzelliği, bir hüznü vardır. Hele bir de ormana sis çöktüyse, aklım alır başını gider bilmediğim diyarlara. Hani artık zamanı da gelmiştir; bağbozumu yapılabili on gün oldu. Elmalar hasat edilip kilere depolandı. Geçen yıl kurduğum şarap bir yıl dinlendi, şişelenip mahzendeki yerini aldı; bu kadar şarap ne olacak onu da bilmiyorum ya neyse.

Çukurova'ya inince altı aydan beri dağlarda çektiğim sıkıntılar nihayet bir yerden patlak verdi. Bel ağrılarım çekilmez olunca aşağı sokaktaki poliklinikte görev yapan Dr. Şükrü Bey bir dizi muayeneden sonra, "Vertebra Lumbales bölgesindeki üçüncü ve dördüncü omurgalar arasındaki fitik nedeniyle ağrı hissediyorsunuz." diyerek teşhisini koydu. İlaç reçetesini bana doğru uzatırken, "Size bir aylık fizik tedavisi yazıyorum." dedi.

Ertesi gün, yani birinci gün; tıpkı tımarhaneye gönüllü teslim olan bir zavallı ürkekliği ile fizik tedavi ünitesine girdim. "Buyurun!" dedi ufak tefek bir hemşire. İşinin ehli olduğunu daha ilk anda vücut dilinden okuyuverdim. Huyum kurusun; vücut dili okuma kursuna gitmiştim yıllar önce. İlk kez karşılaştığım insanların ses tonunu, mimiklerini, el ve kol hareketlerini takip ederek bir insanın ne olduğunu o an anlayacak kadar iyi olduğumu söyleyebilirim. Fizik tedavi ünitesi, deyim yerindeyse tam bir ana-baba günü, o kadar kalabalık. Kabinler ikişer kişilik. Hastalardan oluşan kalabalığın çoğu kadınlar. Görmüyorum ama neredeyse kabinlerin tamamına yakınından kadın sesi geliyor. Tedavi olurken dahi susmuyorlar. Kimi hemşireyi lafa tutuyor kimi kabin arkadaşı olan diğer kadına dert yanyor. Sanki fizik tedaviye değil de psikoterapiye gelmiş gibiler. Orada öylece kalakaldım, ayaklarım gerisin geri gitmeye hazırlanırken dört numaralı kabinin perdesini aralayarak "Buyurun, şuraya uzanın lütfen." dedi Hemşire Hanım.

Plastik eldivenli eliyle belime krem sürüyor. Parmaklarını hissediyorum. Âdeta parmak uçlarıyla görüyor, ağrılarım nerelerimdeyse oralarım hafif dokunuşlar yapıyor. Bu sırada ölçülü bir ses tonuyla soruyor; adımları zaten evraklardan biliyor. Ne iş yaptığımı, kim

olduğumu... Yeni tanıştığım insanlara kendi hakkımda bilgi vermekten özenle imtina etmişimdir daima, ama işkencehanede elektrikli sandalyeye oturtulmuş bir şaşkın gibi sorduğu her soru beni bülbül gibi öttürüyor. Yuh olsun sana diyorum içimden kendi kendime; direncin bu kadar mıydı, canın bu kadar mı kıymetliydi? Hemşirenin sorgusu bitince, kendisi hakkında bilgi vermeye başlıyor. "Adım Derya, Balkan Türk'üyüm. Bir ay boyunca tedavinizle ben ilgileneceğim." diyor. Daha birçok şey... Konuşmasını sürdürürken belime dört tane soğuk uçlu sensör yapıştırıp üstünü başka bir şeyle kapatıyor. Onun üstünü de bir havluyla örtüyor. Göremiyorum ama yaptığı işlemler sırasıyla böyle.

Beşinci kabindeki kadın bağıryor, "Nuray Hanım yetiş, pöçüğüm yanyor!"

İstem dışı, bütün vücudum titreyerek sessizce gülüyorum. "Pöçük nedir?" diyorum gülme krizim geçince.

"Kuyruk sokumu. Isıyı fazla vermişler galiba." diyor Hemşire Derya Hanım.

Tam bu sırada elektrik akımı ile sırtımdan vatos vurgunu yemiş gibi çarpılıyorum. Bir yerden yediğim elektrik akımı biraz sonra dört noktadan vurmaya başlıyor.

"Böyle iyi mi?" diyor hemşire. Neyin iyi, neyin kötü olduğunu bilmiyorum ki yanıt vereyim. "Biraz sonra geçer." diyor. Gerçekten de akım şiddetini yavaşça kaybederken ısınmaya başlıyor belim. Derya Hemşire'nin benimle işi bitince başka bir kadın hastanın sesine doğru, "Geldim!" diyerek koşuyor. Sağlık emekçisi olmak ne zor bir iş diye düşünmeden edemiyorum. Hepi-topu iki hemşire, polikliniğin bütün yükünü o çelimsiz omuzlarına alıp yüklenmişler. Verdikleri tedavi hizmeti yetmezmiş gibi bir de kadın hastaların nazını çekiyor, dedikodularını dinliyorlar. Kocalarının ve torunlarının çekilmezliğini anlatıp rahatlayan hastalar da cabası. Bu iki sağlık emekçisine "Hemşire" ünvanı yetmez, bir de "Marko Paşa" rütbesi verilmeli. İkisi de işlerini paşa-paşa fazlasıyla yapıyorlar.

Üçüncü gün, Derya Hemşire'nin insani yönü beni o kadar etkiliyor ki yazdığım kitaplardan birini sırt çantamdan çıkarıp ona veriyorum. "Lütfen bunu kabul edin, belki hoşunuza gider." diyorum. Maskeli yüzündeki gülümsemeyi gözlerinden okuyabiliyorum.

Teşekkür ediyor. Elektrikli tedavinin tam ortasıdayım.

Yan kabinden sesler geliyor. Bu, maske nedeniyle yüzünü göremediğim Nuray Hemşire'nin sesi: "Teyze, sadece belini açman gerekiyordu. Tam soyunmuşsun. Üşürsün böyle." diyor. Her şeyden bıkmış ve dünyaya boş vermiş bir kadın sesi yanıt veriyor: "Olsun guzum, kapalı bir yer burası. Biz bizyiz!" diyor. Cehaletini sevdiğim sevgili halkım, her şeyi bir kara mizaha, sıradan bir davranışa dönüştürüyor. Bunca sefaletle rağmen bu mizahı bırakıp da medeni bir ülkede yaşayamam.

Dördüncü gün, başka bir şeyin ayırdına varıyorum. Erkek hastalar gayet sessiz. Bazen makinadan gelen komut sapması nedeniyle tenimiz fazlaca ısınıyor, ama hiçbir erkek hastanın gıkı çıkmıyor. Sanırım erkeklik gururu nedeniyle biraz dişlerini sıkıyorlar.

Yedinci gün, Derya Hemşire beni tedaviye hazırlarken, "Kitabınızı dördüncü öyküye kadar okudum. İlk öykü biraz uzun ve muhteşem, sanki yaşanmış bir olaydan esinlenilmiş. Orada bir hemşire var, adı Gülizar. Sihirbaz gibi." diyor.

"Siz de öylesiniz." deyince parmak uçlarıyla belime krem süren eli birkaç saniye öylece kıpırtısız kalıyor...

Yirmi yedinci gün. Yine sağımıdaki ve solumdaki kabinlerden dedikodu seven kadınların sesleri, mırıltılar halinde kulaklarıma kadar geliyor. Her şey fıkra gibi. Bir kadın sesi. Kıkırdarak, "Çok edepsizsin!" diyor. Diğer, "N'olacak, şurada biz bizyiz." diye yanıtlıyor. Sonra bir sessizlik... Bugünlük tedavim bitince, bağlı olduğum makine hafif bir alarm veriyor. Bu ses hoşuma gidiyor. Kalkıp toparlanıyorum. Tedavi çizelgesini imzalayıp Derya Hemşire'yi bekliyorum. Diğer kabindeki işini bitirip geliyor. "Bugün son kez geldim. Artık gelemeyeceğim. Size teşekkür etmek için bekledim." diyorum. Öylece bakıyor. "Daha bitmedi. Üç gününüz var." diyor.

"Biliyorum. Daha önce de psikoterapiyi yarım bırakmıştım. Sızı, kimsesiz bir sözcük değildir. Sevelim sızılarımızı, sızı olmasaydı ağrısız anlarımızın kıymetini bilemezdik. Sızılarımı seviyorum." dedikten sonra, önünde hafifçe başımı eğerek tekrar teşekkür ediyorum.

Öylece bakıyor ardımdan. Aslında birkaç söz

daha söylemek istiyorum giderayak ama bazen sözün fazlası anlam kaymasına neden olabilir endişesiyle kısa kesiyorum. Eğer elimde öyle sihirli bir değnek olsaydı Derya Hemşire'ye bir çift güvercin kanadı takar, gökyüzüne

salardım. "Git buralardan, insan değersiz bir şeye dönüştü. Git de ak güvercinlerin yorgun kanatlarını tedavi et!" derdim.

Polikliniğin merdivenlerinden inerken son zamanlarda görsel basına sıkça yansıyan utanç

dolu haberler geliyor gözlerimin önüne. Bu akşam yine bir hemşireyi dövüyor, bir doktoru komaya sokuyorlar.

İnsanlıktan çıkmış bir güruha böyle bir öz güven verenler, bahçeniz bahar görmesin!..

ÖZGÜRLÜĞE GİDEN YOLCULUK

Havin Nas YAPA

Huzurlu bir gün batımıydı, fakat üç kişi için daha huzurluydu. Çünkü bu üç genç, bunaltıcı hayatlarından kaçıp huzur dolu bir yolculuğa çıkmışlardı.

Birlikte anlaşip ayarladıkları kayığa binmişlerdi. Bu yolculuk onlara hayatlarındaki zorlukları, dertleri, üzüntüyü ve diğer bunaltıcı her şeyi birkaç saat bile olsa unutturuyordu.

Aralarından biri, batan güneşe bakarak iç çekti ve mırıldandı:

“Hemen gitmek zorunda mıyız?”

Diğeri ona baktı, “Bilmem, bence biraz daha kalabiliriz.” dedi.

Yanlarındaki üçüncü kişi de başını salladı ve kayıktaki oturur pozisyona geçip gözlerini kapattı, biraz sonra fısıldadı:

“Bence dönmeyelim, burası fazla huzurlu.”

Diğerleri gülümserken artık hepsi gözlerini yummuş, yan yana oturur şekilde sessizce duruyordu. Fakat sessizliğin de bir sesi vardı. İçlerindeki ses onlara sürekli, “Gitmeyin!” diyordu. O şekilde yarım saat ya da daha fazla bir zaman geçtikten sonra üçü de bir çarpma hissi ile kendilerine geldiler. Gözlerini açtıklarında varacakları yere gelmişlerdi. Hepsi birkaç dakika bakıştı ve aralarından biri fısıldadı:

“Gitmek istemiyorum.” Sesindeki çaresizlik belirgindi. Diğer biri istemeye istemeye kayıktan inerken

“Mecburuz.” dedi.

Diğer ikisi de kayıktan indi ve hayatlarına devam etmek zorunda kaldılar.

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

KAPININ DIŞINDAKİ SESLER

Betül ALTINOK

Yaşlı kadın yıllardır aynı taburenin üstünde oturur, elindeki bastonu yavaşça yere vururdu. Bastonun ucu her vuruşta duvarın soğuşunu hisseder, duvarın soğuşu da onun yalnızlığını... Başörtüsünü yüzüne doğru çekmiş, bakışlarını uzaklara doğru sabitlemişti. O bakışlar aslında geçmişten kalan derin bir yorgunluktu.

Sokağın girişindeki eski mavi kapı, her akşam olduğu gibi yine açıldı. Kapının önüne üç çocuk toplanmış, hem birbirleriyle fısıldaşarak konuşuyor hem de ara ara kadına bakıyorlardı. Kadının adı Nefise idi. Mahallede herkes ona, “Nefise Nine” derdi ama nedense ondan çekinirlerdi. Nefise Nine’nin yüzündeki çizgiler onlara kızgınlık gibi görünse de her çizgi, zamanın bıraktığı bir hatıraydı.

O gün çocuklar eski bir topun peşinden koşarken top, Nefise Nine’nin ayağına kadar gelmişti. Çocuklar endişeyle Nefise Nine’nin etrafında toplanmış fakat konuşmaya cesaret edememişlerdi. Nefise Nine önce topa, sonra çocuklara baktı. İçinde uzun zamandır hissetmediği bir şey kıpırdadı. Gülmek değildi ama gülümsemeye benzer bir şeydi.

“Alın!” dedi, bastonunun ucuyla topa hafifçe vurdu. “Oynamaya devam edin.” Çocuklar şaşırды. Çünkü onun sesini ilk defa duyuyorlardı. En büyük olan çocuk cesaretlenip “Biz, sizi rahatsız ediyoruz sanıyorduk.” dedi.

Nefise Nine belli belirsiz gülümsedi. “Rahatsız etmiyorsunuz. Sessizlik daha çok rahatsız ediyor insanı.”

Çocuklar bu cümlelerin anlamını tam kavrayamadılar ama içlerinde bir sıcaklık hissettiler. Ardından topu kaptıkları gibi koşup gitmediler, kapının yanında kalıp ona biraz daha baktılar. Sanki onu ilk kez gerçekten görmüşlerdi. Gün batarken, sokak yine gürültüyle doldu. Çocukların kahkahaları,

kapıya çarpan topun sesi, satıcıların uzaktan gelen bağırışları duvarlarda yankılanıyordu.

Nefise Nine, o gün yıllar sonra ilk kez sessizce bir dua etti: “Bu sokak hiç susmasın, bu sesler hiç kesilmesin!”

Fotoğraf Sezgin GÜVEL

MÜJDELİ HABER

Aslı TORUK

(Kozan Anadolu Lisesi Öğrencisi)

Güz mevsimiydi. Her zamanki gibi tarlada çapa yapıyorduk. Allah'tan hava çok soğuk değildi. Ama yine de çapaya başlamadan önce tarlanın ortasına bir ateş yakmış, kızınmıştık. Şimdiye zor bela çalışıyorduk. Arkadan biri bağırdı bana:

“İsmail, o tarafı bitirdin mi?”

Zar zor görüyordum onu, daha aydınlık kavuşmamıştı. Elimi gözüme siper edip

dikkatle bakınca, bağırان kişinin Hasan abi olduğunu anladım.

“Yok abi, daha yeni başladım. Ne bitmesi, mübarek!” dedim. Hasan abi de,

“Tamam, mübarek!” dedi. Toplasan yedi sekiz kişiydik. Öte, çamurlu yolda bir traktör, biricik hanımlarımızın hazırladığı azıklar ve hep yanımızda taşıdığımız semaverimiz vardı. Şu koskoca tarlada bizden başka kimse yoktu. Bir de Murat abinin oğlu vardı. O da çayımızı demler, dağıtırdı. Ben de evliydim ama bir çocuğum olmamıştı. Oysa çok istiyorduk bir çocuğumuzun olmasını. Hanım hamile kalıyor, çocuk dokuz aylık oluyor fakat doğum sırasında ölüyordu. Evleneli yedi yıl olmuştu ama koskoca yedi yılda bir çocuk sahibi olamamıştık. Geceleri karım uyuduğunda, ellerimi semaya açıp dua ettiğimi Allah biliyor. Tek isteğim bir çocuktı, fazlası değil.

Murat abinin oğlu çayı demlemiş, bir bardak da bana getiriyordu o sırada. Köyün çocuklarından Ali, nefes nefese yanımıza geldi. Tam karşımda durdu. Konuşamıyordu. Muhtemelen buraya koşarak gelmişti.

“İsmail abi!” dedi heyecanla, “Hatice abla doğuruyor!” Telaşla hemen ayaklandım. Karım hamileydi, hem de dokuz aylık. Elimdeki çayı bir kenara fırlattım. Saklamaya gerek yok, korkuyordum. Ya bir şey olur, işler ters gider de yine olmazsa diye korkuyordum. Haberi duyan toplandı başıma. Atladık traktöre. Bir yandan traktörü sürüyor bir yandan da bizimkilere keyifle laf veriyordum. Kimi yeşil kimi sararmış yapraklı ağaçların yanından son gaz gidiyorduk. Yol git git bitmiyordu. Bana öyle geliyordu. Eve varınca içimdeki coşkuyla kapsalığı açtım. Bir yandan da korkuyorum. Kapıdan Şaziye abla çıktı, kucığında bir bebekle.

“Nur topu gibi bir kızın oldu!” dedi ve bebeği kucığına bıraktı. O anda dünyalar benim olmuştu. Tam yedi yıldır bu haberi bekliyordum ben. Tam bütün umudumu yitirdiğim anda gelmişti, benim güzel kızım. Koskoca adamdım ama mutluluktan ağlıyordum. Bir yandan da Allah'a şükrediyordum. Bugün benim hayatımın en güzel, en mutlu günüydü.

KAR ALTINDA

Defne Derin KÜNTAŞ

(Kozan Anadolu Lisesi Öğrencisi)

Kış gecesi şehrin üzerine ağır ağır çökmüştü. Sokak lambalarının altında uçuşan kar taneleri, sanki havada süzölen küçük ışık parçalarıydı. Kaldırımında bir adam, arkasında izler bırakarak yürüyordu. Her yer bembeyazdı, sessizdi ve ortalıkta ondan başka kimse yoktu. Adamın ayak izleri, karın yumuşak yüzeyinde hafif bir çitirtı çıkartıyordu. Bu ses o gece duyulabilen tek sestir belki de. Rüzgâr hafifçe esip paltosunun eteklerini savuruyordu ama adamın yüzünde en ufak bir rahatsızlık belirtisi yoktu. Sanki o soğuğa alışmış, hatta belki de o soğukla barışmıştı.

Aslında yürüyüşe çıkma nedeni basitti. Düşüncelerinden kaçmak. Gün boyunca kafasını karıştıran şeyler, bitmeyen sorular ve içini yoran duygular ondan bir adım bile uzaklaşmamıştı. Ama kar yağmaya başladığı anda içinden bir ses ona, “Dışarı çık!” demişti. Çünkü kar, insanın zihnindeki gürültüyü susturan nadir şeylerden biriydi. Bir süre

yürüdükten sonra küçük bir parkın girişinde durdu. Park bembeyazdı. Ağaç dalları karla kaplanmış, bankların üzeri yumuşacık bir örtüyle sarılmıştı. Adam derin bir nefes aldı. Soğuk hava ciğerlerini doldururken içindeki sıkıntı birazcık da olsa hafifledi.

Parkın iç kısmına doğru ilerledi. Ayak izleri ardında ince bir çizgi oluşturuyordu. Sonra durdu, biraz eğilip parmağını karın içine bastırdı. Soğuk, parmak uçlarına doldu. Ama o soğukluk, içindeki karışıklığı bir anlığına dondurup susturmuş gibiydi. “Keşke düşünceler de böyle temizlenebilse.” diye geçirdi içinden. Gökyüzüne baktı, kar taneleri hâlâ yavaşça yağıyordu. Her bir kar tanesi sanki yere düşerken sessizce bir şey söylüyordu. “Her şey biter ve yeniden başlar.”

Adam bu düşünceye gülümsedi. Karda yalnız yürüyen bir adamdı belki ama o an yalnızlık kötü değildi. Yalnızlık kendini dinlemek için bir fırsattı. Yeniden yürümeye

başladı. Bu kez adımları daha düzenliydi, daha netti. Arkasında bıraktığı izlere baktı. O izler sadece karda değil, aklında da bir yol çiziyordu. Düşünceleri, her adımda biraz daha berraklaşıyordu. Kışın ortasında, kendi içindeki sessizliği bulmuş hâlde yürümeye devam etti.

DELİLİĞİN DEHLİZLERİNDE

Melih KILIÇ
(ÇÜ Türk Dili ve Edb. Bl.)

Genç Jeolog Doktor Belemir Varda, yeni çıkacağı sonu belirsizliklerle dolu araştırma görevi için son derece heyecanlı, aynı zamanda da kaygılıydı. Tek bir anda iki ruh hâline bürünebilen ve bunu rönesans heykeli edasıyla yapabilen nadir insanlardandı. Sarının en güzel tonuna sahip, alevler saçan saçları, dağınık buklelerle alnından aşağıya dökülüyor, bukleler okyanus mavisini gözlerini ve fındığı andıran zarif burnunu gizliyordu. Öyle arı bir güzelliği vardı ki sağ kaşının kenarındaki minik ben, kâinatın en güzel şiirinin bercestesine konmuş son nokta misali genç kızın salt güzelliğini tamamına erdirdiyordu. Yatacağı kriyojenik füğ kapsülünün yanında duran ufak sandalyede kendince bir şeyler mırıldanıyor, şimdilerde adına Terra dedikleri eski dünyanın en sevdiği şairlerinin yine en sevdiği mısralarını tekrar ediyordu. Dante, Milton, Blake, Rumi... Hepsini sıraya dizmişti.

“Hayat yolumuzun tam ortasında/ buldum kendimi karanlık bir ormanda,/ yitip gitmişti doğru yol da./ Ah ne güç bahsetmek o ormandan,/ öyle vahşi, çetin ve sarp,/ sadece düşünmek bile dondurur içimi korkudan!” dizelerini başı ne zaman sıkışsa tekrar eder, kendisini Dante’nin avareliğindeki hırçınlığa kaptırdı.

Belemir’in bu inzivaya çekilmiş keşiş edaları kimseye garip gelmiyordu. Hem çocukluğunda hem de öğrencilik yıllarında insanların hep garip bulduğu ve çekindiği bir kişilik olmuştu. Yüksek zekâ sahibi bir dâhi olduğu herkes tarafından bilinirdi. İstemese kimse onunla konuşamazdı, eğer onunla konuşmaya niyet ettiyseniz onun sizi konuşmaya değer bulup yaklaşmasını beklemeliydiniz. Doğduğu gezegendeki en seçkin okul olan Gaia Teknik Akademisini birincilikle bitirmişti. Mezun olurken onu onurlandırmak isteyen hocaları diplomasına övgü dolu çeşitli notlar eklemişlerdi. En ilginç olan not belki de Belemir’in bütün yaşamını, ilişkilerini ve hayat akışını özetler nitelikteydi. “Okulumuzun birincisi Belemir Varda, benim daha önce hiç karşılaşmadığım türden bir öğrenci. Ona bir şeyi hiç ikinci defa söylemedim, ilkinde hep ustalıklarla meseleleri kavradı. Sanırım onun mütecevaz görünüşünün altında metafizik bir bilgelik saklı. Bundan daha yerinde bir açıklama bulamıyorum.”

Geminin kriyojenik muhafızları Belemir ve ekibine “hazırız” işaretini verdiler. Belemir

muhafızın sesini duyunca sanki yaşadığı çağın zamanında geri dönmüştü. Başını kaldırdı, derin bir nefes alıp kapsülün içine yerleşti.

“Umarım sürekli gördüğüm o kâbusu görmem. Artık karanlık belirsizlikten bıktım. Aydınlığı, hakikati görmek istiyorum.” diye tekrarladı içinden. Sürekli onu çağıran karanlıklardaki o metalik bariton ses. Belemir çocukluğundan beri belli aralıklarla aynı kâbusu görüp dururdu. Öyle ki, rüyasındaki ses ve o sesin onu nereye çağırdığı sorusunun cevabı, hayatının en büyük esrarı haline gelmişti. Ama bu temennisinin de boşuna olduğunu biliyordu. Çünkü o karanlık sesin, bu kadar uzun sürecek bir uykuyu kaçırmayacağı kesindi. Artık karanlık sesin soğuk ellerine mahkûm kalacaktı. Belemir, belirsiz kaderine razı geldi ve büyük bir sükûnetle gözlerini kapattı. Şimdi sonsuz kâinatta, milyarlarca yıldızın arasında, onlarca farklı âlemi gözlemleyeceği zihnine kendisini hapsediyordu. Üstelik hayatında ilk defa, bunu başkalarının verdiği komutlara uyarak yapmıştı.

Belemir, ancak kriyojenik füğde geçirilen uzun sürenin yaratabileceği türden şiddetli bir baş ağrısı, ciddi bir boğaz kuruluğu ve görüp de unuttuğu sayısız rüyanın yorgunluğu ve ağırlığıyla uyandı. Gözlerini açmaya çalıştıysa da göz kapakları, tonlarca ağırlıktaki kayalar misali buna mâni oluyordu. İyice doğrulup vücudundaki sensör kablolarını, damar yoluna saplanmış iğneleri ağır ağır koparttı. Mürettebat muhafızlarından kıdemli bir doktor,

“Sakin olun. Onları sizin için biz çıkarırdık.” dedi. Sonra elindeki genişçe bardağı genç kıza uzattı.

“Lütfen için Doktor Varda. On yıl, dört ay, bir haftadır uykudasınız. Toparlanmak için sıvıya ihtiyacınız var. Tahmin ettiğimiz yolculuk süresini günü gününe tutturduk. Çok başarılı bir fırlatmaydı” dedi. Hâlâ kendinde olmayan Belemir, PH değeri yükseltilmiş özel füğ sıvısını tek dikişte içti.

“Gideceğimiz harabeler buradan 550 km uzaklıkta, yüzlerce dehlizden oluşan bir vadiye inşa edilmiş.” dedi ekip üyelerinden biri. Belemir başını kaldırıp baktığında konuşanın, ekibin ikinci kaptanı Doktor Ellis Rearden olduğunu anladı. Onun tok sesi ve ellerini önünde bağlayıp karşısındakini ciddiyetle dinleyen erkeksi ve kendinden emin ifadesini

unutmamıştı. Ona anlam veremediği şekilde saygı duyuyordu.

“Diğerleri de az önce uyandılar, ekip hazır olur olmaz yola çıkmalıyız. Kaybedecek vakit yok. Ayrıca duyduğuma göre siz kaybetmeyi de hiç sevmezsiniz değil mi Doktor?” Bunu söylerken Ellis son derece alaycıydı. Lakin bunu ustaca bir ciddiyetle yapıyordu.

Belemir sanki asırlardır hiç gülmemiş gibi yüzüne yalancı bir tebessüm kondurdu. Daha doğrusu tebessüm etmeyi becerememişti. Bu, Ellis’e daha da komik gelmişti. “Haklısınız bir an önce yola çıkmalıyız. Üstelik raporlar bölgeden gelen karşı entropi sinyallerinin son bir senede yüzde kırk arttığını yazmış. Harabeler, sütunlar ve kayalıkların aşınma hızı iyice düşmüş. Sanki bölge, zamanın donduğu, entropinin asla işlemediği, daha doğrusu ters işlediği bir yer gibi davranıyor. Bu meseleyi aydınlığa kavuşturmalıyız, Doktor.”

Belemir’i, hayatının en önemli dersini almışçasına dinleyen Ellis, belirsizliğin yarattığı tedirginlikle, “Kesin olmayan her şeyden nefret ediyorum. Bizi buraya yollayanlar ne bekliyorlar ki Doktor? Gizemlerle dolu metafizik bir araştırma mı ya da Tanrısal gizemi keşfetmek mi? Onu bugüne kadar kim bulmuş ki biz bulalım.” dedi.

Belemir, yüzünde haz duyan bir sırıtsılla Ellis’i dinliyordu. Hiç konuşmadı, zira kendi türünden bir canlıyla bu kadar hemfikir olabileceği hiç aklına gelmezdi. Sessizce onayladı: “Demek anlaşılacak böyle bir duyguymuş.”

Belemir ve ekibi, harabelerin olduğu sit alanına gelip hemen yerleşmeye koyuldular. Araştırmalarını daha rahat sürdürebilmek için gezegen valiliğinden bölgenin girişini yasaklamalarını istemişlerdi. Yerel halk içinde bölgeye dair pek çok efsane çok çabuk üretilmişti. “İnsanların hurafelere olan on binlerce yıllık merakı, işimizi yapmamıza mâni oluyor.” diye düşünüyordu Belemir. Bölge hemen insandan arındırıldı ve sadece araştırma ekibinin girişine tahsis edildi. Ekip, önlerindeki bir yıl içerisinde neler yapacağını gün gün planlamış ve vadinin içerisine genişçe bir kamp alanı kurmuştu.

Ekibin jeologları, harabe halindeki sit alanında kazı yaparken. Belemir ve Ellis’in liderliğinden oluşan birkaç jeofizikçi de bölgedeki kayaları, dehlizleri ve özellikle monolit şeklindeki sütunların coğrafi, fiziksel

ve biyokimyasal verilerini haritalamaya çalışıyorlardı. Bölgenin kendine has zaman akışı fizikçileri büyülemişti. Evrenin en eş benzeri olmayan yerindeydiler.

Arkeologlar harabelerin kazılıp ortaya çıkarılması ile meşgul olurken, Belemir ve ekibi çalışmalarını monolit sütunlar üzerine yoğunlaştırmıştı. Yaptıkları ölçümlerle monolitlerin boyunu yetmiş metre, enini ise elli metre olarak sabitlemişlerdi. Klasik bir metamorfik kayaç örneğiydi bunlar. Granitten oluşmuştu. Köşeleri, tepesinin keskin yapısı, yüzeyindeki yumuşak geçişler, yapay olabileceği izlenimi uyandırıyor. Fakat asıl ilginç olan nokta, her bir monolite paralel olacak şekilde arka sağ ve solunda, iki geniş dehlizin yer almasıydı. Ekip on beş monolit saymıştı. Her bir monolit aynı özelliği içeriyordu. Monolitlere dair meraklarını gemileyemeyen Belemir ve Ellis, bazen gündüz mesaisi bittiğinde ve herkes dinlenmeye çekildiğinde baş başa monolitlere doğru yola çıkarlardı. İkisi otururlar ve sabaha kadar monoliti ve dehlizlerin içini araştırırlardı. Dehlizlerin girişine hassas radyasyon ölçümlerini yapacak aletleri yerleştirip dehlizlerin kimyasal yapısını öğrenmeye çalışıyorlardı. Güvenli olmadığı için henüz dehlizden içeri girememişlerdi. Fakat yolladıkları karasal termal kameralarla içeriye görebilmiş ve dijital haritasını çıkarabilmişlerdi. Görünüşe bakılırsa içeride irili ufaklı pek çok monolit ve tünel vardı. Bu tünellerin nereye çıktığı ise meçhuldü. Yaptığı gözlemler Belemir'in heyecanını arttırıyor, yüreğini daha da ateşliyor, gözünü daha da karartıyordu.

Zaman dalgalanmaları, monolitler için hiç sorun yaratmamıştı. Bütün bölge içerisinde zamanın yarattığı karşı entropi dalgalanmalarından en az korunan onlardı. Bölgenin yaş tahminini yapmak imkânsız gibiydi. Tarihlendirmeler devamlı değişiyor, sabit veri elde etmek imkânsız hâle geliyordu. Vadinin dışında yapılan ölçümlerde ise kayaçların yaşı en az iki milyon yıldan başlıyordu. Burası jeolojik olarak nispeten genç bir oluşumdu. Ekibin fizikçileri dalgalanmaların yükseldiği ve tehdit oluşturabileceği vakitleri hesap etmiş ve ona göre bir takvim oluşturmuşlardı. Dalgalanmanın zirve yapması saat 12.00'de gerçekleşiyor, bir saat sonra ikinci monolit bir kilometre kuzeyindeki yedinci monolite ulaşıyordu. Bütün araştırma ekibi güvenlik amacıyla dalgalanmanın başlayacağı saatten en az iki saat önce bölgeyi terk ediyordu. Fizikçiler ikinci ve yedinci monolit arasındaki dalgalanmaların yarattığı değişikliği takip etmek için bütün patikalara sensörler yerleştirmişlerdi.

Belemir'in monolitler arasında geçirdiği

bir yıl göz açıp kapayıncaya kadar bitmişti. Bu süreçte kalın ciltli bir eser yazacak kadar veri toplamış, bilgi sahibi olmuştu. İkinci yılın üçüncü haftasında Belemir bir gece yattığı uyku tulumundan kalktı, hemen bitişiğinde uyuyan Ellis'in yanından ayrıldı ve kimseye bir şey demeden arazi için özel tasarlanmış cipe atlayarak monolitlere doğru yola çıktı. Bunu arada bir yapardı. Gecenin karanlığında sadece gezegenin uydusunun saçtığı kurşuni parıltıda cipine biner ve gündüz yerleştirdikleri sensörleri kontrole giderdi. Şimdiye kadar o çok merak ettiği dehlizlerin içine hiç girmemişti. Bunu yapmak istemişti hem de çok istemişti ama ekibin kaptanı olarak görevi tehlikeye atamazdı. Onlarca emeğin çöpe gitmesini göze alamazdı. Hâlbuki bunca zamandır o dehlizler içini kemiriyordu. O dehlizlerin enteresan bir enerjisi vardı. Sanki Belemir'i yakasından tutup zorla kendine çekiyor gibiydi. Ne zaman oraya gitse istisnasız aynı hisse kapılırdı. Ayrıca bu gece garip bir şey olmuştu. Belemir o meşhur kâbusunu vadiye geldiğinden beri hiç görmemişti, ta ki bu geceye kadar. O karanlığın içindeki metalik bariton ses yine onu çağırıyordu. "Senin hakikatin bu Belemir, doğumunun ve yaşamının bütün amacı bu. Gelmek zorundasın. Varlığın bana ait." onu şu an gittiği yola sürükleyen de belki o kâbustu. Cipi sürerken gecenin aydınlığında bütün bu ihtimalleri düşünüyor, yaşadığı garip ruhsal değişimleri anbean müşahade ediyordu.

Cipi ikinci monolit 100 metre açığında bıraktı. Kalan yolu yürümeyi tercih etmişti. Hava açık, gece serin ve güzeldi. Çocukluğunda, hâlâ masum hissettiği yaşlarda babasıyla çıktığı gece yürüyüşlerini hatırladı. O an ilk defa ailesini özlediğini hissetti. Bu gece gerçekten farklıydı. Radyasyon sensörlerini ve dalgaölçerleri kontrol ettiğinde ciddi bir değişiklik olmadığını gördü. Nihayet dehlizin girişine geldi. Elinde ısı yaymayan enerji kürelerinden vardı. Kürenin yaydığı ışık, tenine kızıl bir renk vermişti. Büyük bir tedirginlikle yavaşça içeriye doğru yürümeye başladı. Her adımda kalp ritimleri hızlanıyor, kalbi sanki göğsünü yarmak istermişçesine gürlüyordu. Ağır ağır yüz elli metrelik mesafeyi kat etti. Sonunda küçük bir oyuya denk gelince yorulduğunu hissedip çantasındaki katlanabilir sandalyeyi açtı. Etrafı aydınlatacak küreleri de ayarladıktan sonra termosundan kendisine bir kahve koydu. Biraz olsun rahatlamak ve sakinleşmekti derdi. Arkasına yaslandı, zihnindeki düşüncelerin ve imgelerin dizginlerini de salmıştı. Artık yalnızca o vardı. Yaşamda yegâne ve biricik olduğunu hissettiği nadir anlardandı.

Aklına birden Eski Dünya'nın şairlerinden Dante'nin İlahi Komediya'sındaki ilk dizeler geldi. Onu çağıran pars mıydı? Yoksa kaplan

mı? Hatırlamaya çalıştı. Bunu yaparken ne kadar zevk aldığını fark etti. Sonra Dante'nin mümtaz nedimi Vergilius'u düşündü. Ne güzel bir nedimdi o. Sahibi olduğu hikmeti bütün çıplaklığıyla dostuna aktarmaya uğraşmıştı. Belemir, kendini Dante'nin yerine koyuyordu. Fakat kendi Vergilius'unu bulabilmiş miydi? Hakikat diyordu. "Hakikat, elde edilmesi en değerli hazine. Ama neredeki?"

Belemir karanlıkta parıldayan kronografına baktı, yaklaşık üç saattir oradaydı. Sessizliğin yarattığı rehavetle iyice rahatlamışken, sensörlerinin ötmesiyle ve dedektörlerinin haykırmaya başlamasıyla panik içinde ayağa fırladı. Dedektörlere bakılacak olursa dehlizin derinliklerindeki küçük çaplı monolitlerde hareketlenmeler vardı. "Acaba yeni bir zaman dalgalanması mı?" diye düşündü.

Tam eşyalarını toplamaya niyet etmişti ki birden elindeki bütün dijital ekipmanların ekranları karardı. Neler olduğuna anlamaya çalışırken bu sefer de ışıklar gitti.

Olanların şokuyla Belemir dondu kaldı. Bu çok mantıksız geliyordu. Aletlerin hepsi nispeten yeniydi. Üstelik hiçbir arızaları yoktu. Nükleer pillerle çalışan güç kaynaklarının daha yirmi yıl aydınlık kalabilme kapasitesi vardı.

Işıklar gitmişti. Çantasından el fenerini çıkardı, yakmaya çalıştı ama o da fayda etmedi. Belemir hayatının en çaresiz anlarını yaşıyordu. Ne yapacağına acilen karar vermeliydi. Hemen olduğu yere çöktü. Hiç kıpırdamadı. Ellerinin altındaki toprağın titrediğini, o titreşimin kalbinin ritmini de hızlandırdığını fark etti.

Belemir nabzının hayatında tecrübe etmediği kadar yükseldiğini hissediyordu. El yordamıyla, geldiği yönü doğaçlama şekilde tayin ederek emeklemeye başladı. "Şu an başka birileri olsa da haykırmak onlardan yardım istesem." diye geçirdi içinden ama yapacak bir şey yoktu. Deliliğin dehlizlerinde yapayalnızdı.

"Bir dakika! Girişteki sensörlerle buradakileri bağlamak için kablo çekmiştim. Bu kablolar girişe kadar uzanıyor." dedi kendine fısıltıyla.

El yordamıyla zar zor bulduğu çelik kabloya sıkıca tutundu. Kablolar ve sürtündüğü zemin buz gibiydi. Öncesinde bu kadar soğuk muydu?

Dehlizin içerisinde otuz metre kadar ilerledikten sonra arkasından sert ve keskin bir şeyin etrafa sürtünerek kendisine doğru yaklaştığını işitti. Ses net ve tedirgin ediciydi.

Belemir karanlığa doğru döndü. Gözleri, adrenalinin ve korkunun etkisiyle fal taşı gibi açılmıştı.

Ses gitgide yaklaşıyordu. Metalden bir pençenin taşları parçalaması gibiydi. Korkuyla nabızı hızlanmaya başlayan ve nefes nefese kalan Belemir, çömeldiği yerden kalktı ve koşmaya başladı. Koşmaya çalışırken zorlandığını fark etti. Üzerinde inanılmaz

bir ağırlık vardı. Zamanın yavaşladığını hissediyordu sanki. Fazla koşmadan ayağı çıkıntı yapan bir kaya parçasına çarptı. Sertçe yere kapaklandı. Toparlanıp ayağa kalkmayı denedi ama muazzam bir acıyla olduğu yere yığılıverdi. Çarpmanın etkisiyle ayak bileği kırılmış, kaval kemiğinden bir bölüm, etini parçalayıp dışarı çıkmıştı. Belemir korkunç bir çaresizlikle yerde sürünmeye başladı. Nefes alış verişleri artık gürültülü hâle gelmişti. Bağırarak istiyor ama korkudan sesi soluğu çıkmıyordu.

Çaresizce olduğu yere yüzükoyun uzandı. Artık her şey bitti diye düşündü. Beş metreden daha kısa bir mesafeden metalik pençelerin kayalarla törpülenmesi gibi bir ses geliyordu,

artık o kadar yakındı ki âdeta bir nefes gibiydi.

Sonra o çok yakından tanıdığı metalik bariton sesi işitti. “Senin hakikatin bu, Belemir! Doğumunun ve yaşamının bütün amacı bu! Gelmek zorundasın. Varlığın bana ait.”

Metalden, keskin ve yakıcı soğuklukta bir pençe kırık ayağından sertçe yakaladı.

Belemir en sonunda dilinin çözöldüğünü fark etti, ardından dehlizi inletircesine haykırmaya başladı.

Gezegen valiliğinin muhafız gücünün keşif birliği, Doktor Belemir Varda’yı neredeyse üç gün sonra buldu. Dehlizin girişindeki monolit önünde, cenin pozisyonunda ve bilinci kapalı hâlde yatıyordu. Çıplaktı, hava şartlarının bedeninde yarattığı tahribatın

dışında vücudunda hiçbir yaralanma izi yoktu. Keşif ekibi şaşırılmış şekilde Belemir’i hemen korumaya aldı, acilen en yakın sahra hastanesine götürdü. Haberi duyduğu gibi olay yerine gelen Ellis, kızı görünce hayatının en büyük şokunu yaşadı. Belemir çok yaşlı görünüyordu. Onu en son gördüğünde 25 yaşında genç bir kızdı, ama şimdi neredeyse 55-60 yaşlarında ihtiyar bir kadına dönüşmüştü.

Bilinci kapalı olduğu ve komadan çıkamadığı için o dehlizlerde olanları kimse asla tam olarak öğrenemedi.

Monolit ve dehlizlerinin esrarı, Belemir Varda ve onun kâbuslarında saklı kalmıştı.

YÜZÜNÜ ANIMSİYOROM

Yüzünü anımsıyorum
Bir saati yok bu anımsayışların
akrep neresinde saatin yelkovan
nereye bakıyor
inan yok bir önemi
zaman durmuyor
haliyle ben de yüzünü
anımsıyorum
yüzünü anımsıyorum
bilhassa gözlerini
gözlerin bir hayli yer etmiş belleğime
gülünce kısılan gözlerin
ah öpmelere doyamadığım öpülesi
gözlerin

ESMA HAZAL TEPE

CİSMİ CAN

Kimine anahtar kimine kapı
İşe yaramalı insan dediğin
Fukaraya umut mazluma yapı
Vefalı olmalı İnsan dediğin

Yıldızlara sabit bir kudret kuran
Çıkmış seyrangâha bakar oradan
Tabuları yıkıp çekip aradan
Kendini bulmalı insan dediğin

Varıp bir ustaya çırak olanda
Açılır kapılar Şah’a varanda
Gerçeğe “Hü!” deyip dost ile anda
Gönüle girmeli insan dediğin

Cismi can hızlanır yavaşlar zaman
Cennete evrilir yâr ile mekân
Yüreğine akıp cana can katan
Bir güzel sevmeli insan dediğin

İmanı sineye sırta aşk eyle
Gökveli’ m ahdimiz ne idi söyle
Bir niyet yaratıp hür iradeyle
Aslına dönmeli insan dediğin

Enver GÜVEL

VE BİR GÜN...

Kader YILMAZ

“Neden?” diye soruyorsunuz bana. “Ne gereği vardı?” Düşünüyorum... Evet, sizin için belki bir anlamı yoktu, ama benim için...

Biliyorum, birçoğunuz beni tanımıyor, adımlı bilmiyorsunuz. Kim olduğumu, nereli olduğumu, nerede yaşadığımı da bilmiyorsunuz. Tenimin rengini, boyumu, kilomu, göz rengimi, saç şeklimi... Gerçekten önemli mi sizce? “Evet!” dediğinizi duyar gibiyim. O zaman başlayalım: Saçım kahverengi, gözüm ela, boyum ortalama, kilom “sır”! Adımın önemi yok, “X” deseniz de olur. Bence bu kadar yeterli. Esas size bahsetmek istediğim başka bir şey. Son zamanlarda etrafımda yaşanan tuhaf olaylardan söz etmek istiyorum, belki siz bir anlam bulursunuz.

Hissediyorum, çok az zamanım kaldı. Ne gücüm ne de isteğim var yaşamak için. Elimdeki nedenleri tükettim. Ne söylesem kendimi inandıramıyorum. Benim için zamanın, saatlerin önemi yok. Anların, siyah beyaz fotoğrafların, sandıkların, naftalin kokularının da... Anılar bana çok uzak. Bir yerlerde umudumu yitirdim. Bütün güzel şeyler mazide kaldı. Sevgiye de sığınamıyorum; gönlümde derin acılar bırakarak sevdiklerim birer birer terk etti beni. Artık acı çekmekten de yoruldum... Dokunmayın bana! Yaşamak için kalbim çok yorgun.

Simsiyah geceye uzanmışım, gözlerim kapalı. Dünya uykuya dalmış, en azından benim yaşadığım yerde. İnsanlar yaşamla ölüm arasında bir yerde. Beni fark etmiyorlar. Bense birazdan öleceğim.

Yatağımda ölümü beklerken, yan dairenin kapısı mı çalınıyor? Koridorda bir telaş var. Bir bebek gözlerini dünyaya açıyor. Sesini duyuyorum, ağlıyor. Sesi koridorda yankılanıyor, sonra apartmanda duyuluyor, sokakları çınlatıyor, kaldırımlara çarpıyor, şehrin en kuytu köşelerinde geziniyor ve tüm evreni kaplıyor. Kalbimde hissediyorum; bitti dediğim yerden bir gül dalı uzanıyor hayata ve ben uzun zamandır ilk kez gülümsüyorum.

Size söz etmişim, çevremde anlam veremediğim tuhaf olaylar oluyor. “Nasıl mı?” Anlatacağım, acele etmeyin. Ne zaman başladı bu değişimler, inanın farkında değilim. Sanırım on-on beş gün önceydi. İçimde tarif edemediğim bir sıkıntı vardı. Nereye gitsem peşimden geliyordu, arkadaşlarla olmak da fayda etmiyordu. Zaman zaman göğsümü yarıp kalbimi çıkarsam rahatlayacağım gibi

geliyordu.

Yolda yürüyordum. Hava sıcaktı. Sokağa çıkmaya kimse cesaret edemiyordu. Kuşlar ağaçlara sığınmış, köpekler gölgelere saklanmış, araba lastikleri asfalta yapışmıştı. Uzaktan sesler duyuyordum; sanki “İmdat!” der gibi, inler gibi... Bir çocuk vardı, yüzü belirsizdi ya da ben mi göremedim, bilmiyorum. Yedi sekiz yaşlarındaydı. Baştan aşağı siyah giyinmişti. Tişörtü, pantolonu, ayakkabısı siyah, simsiyahtı. Boynuna bir pelerin takmıştı, o da siyahtı; birazdan uçup gidecek gibiydi.

Gülüyordu, öyle gülüyordu ki tüm sokak onun gülüşüyle çınliyordu. Arada konuşuyordu, ne dediğini anlamıyordum. Elinde küçük, beyaz, yeni doğmuş bir köpek yavrusu vardı. Onu kucağına alıp yere çalıyordu. Köpek ağlıyor, kurtulmak istiyor, kurtulamıyordu. Uzaktan “Yapma!” diye bağırdım. Beni duydu, köpeği bırakıp hızla koştu. Yetişemedim. Köpeğin yanına gittim, ağlıyordu; patisi kırılmış, kanıyordu. Onu kucağıma aldım. Birden ortalığı sis kapladı; ben, köpek, her şey... Ne ses ne nefes... Elimde köpek, soluk soluğa kalmışım. Aniden gözlerimi açtım. Her yer karanlıktı. Saat gecenin üçüydü. Bir yerlerim acıyordu. Parmaklarımdan ellerime doğru ılık bir şey akıyordu. Işığı açtım, baktım. Kan! Parmaklarım kırılmıştı.

Boğulacak gibiydim. Ani bir kararla kendimi dışarı attım. Otobüs hıncahınç doluydu. En arka sırada zorla yer buldum. İnsanlar bağırarak konuşuyordu. Bir grup genç itişip kakışıyor, küfürlü konuşuyordu. Bense hiçbir şey olmamış gibi yüzümü otobüsün camına dayamış, kuşların uçuşunu seyreliyordum. (Ne de olsa sekiz yıldır burada yaşıyordum, alışmıştım.) Ne kadar gittik bilmiyorum, birden bağırışlar arttı, kavga başladı. Neden kavga ettiklerini bilmiyordum. Ama bu kavga diğerlerine benzemiyordu, onu biliyordum. Herkes birbirine vuruyordu. Aniden yüzler değişti. Kimi sadece göz, kimi kulak oldu; burunlar dibimdeydi, feryatlar yükseliyordu. Kulaklar o feryatları duymuyordu. Eller, kollar birbirine vuruyordu. Beyinler camlardan firar etmişti. Her yer kan oldu. Elbiseler, pantolonlar, çantalar, otobüsün camları, içi, koridoru... Bir tek benim elbisem temiz kalmıştı. Bense “Bu kirler otobüs camından nasıl çıkar?” diye düşünüyordum. Genç bir

çocuk bana doğru koştu, arkasından orta yaşlı biri geldi, elinde sustalı bıçak. Bıçağı savurdu, çocuğun kulağına geldi. Birden her yer sisle kaplandı. Otobüs sarsıldı. Gözlerimi açtım. Canım çok acıyordu. Elim kulağıma gitti, kan içindeydi, elbisem kana bulandı. Herkes susuyordu, yüzlerinde ne korku ne telaş vardı. Sanki hiçbir şey yaşanmamış gibiydi, ben otobüste değilmişim gibi... Otobüs yoluna devam ediyordu. Bir tek ben korku ve şaşkınlıkla etrafa bakıyordum.

Günleri adlandırmayı sevmiyorum. Sınıflandırmak bana hep sıkışmışlık hissi verir, hele büyük şehirdeysen... Zaman kavramını kim bulmuş? Belli ki insanlığa garezi varmış. Yine de herkes gibi ben de hafta sonlarını seviyorum. Bu hafta sonu güneş ışıkları evimi doldururken erkenden kalktım. Enfes bir kahvaltı hazırladım. Dışarıda kimse yok, bir ben erkenciyim. Olsun, sessizliğin tadını çıkarmak gerek. Derken zil çaldı. Kapı komşum perişan hâlde içeriye daldı. Üstü başı yırtılmış, saçları dağınık. Anladım, kocasıyla kavga etmiş. “Polisi arayalım.” dedim. “Olmaz.” dedi, “Bitti bu iş, anneme gideceğim!” Sustum. Polisten, kocasından, babasından korkmuştu. Kalktı, saçlarını düzeltti, aşağı indi. Ben de peşinden... Kocası ve görümcesi onu yakaladı. Kurtarmaya çalıştıkça onlar vurdu. Onlar vurdu, herkes balkonlara çıktı, sokağa döküldü! Film izler gibi seyrettiler! Komşum çantasından maskeler çıkarıp yüzüne takıyordu, ruj sürüyordu. Her maskede başka bir ifade: korkmuş yüz, acı çeken yüz, yalvaran yüz, yardım isteyen yüz... Sonra gülen yüz maskesini taktı, histerik bir şekilde gülmeye başladı. O güldü, kocası daha çok vurdu. Kahkahaları sokakları kapladı, evlere çarptı, şehrin en işlek caddelerini geçti, insanların yüzlerine vurdu. İnsanlar ne olduğunu anlamadı, sadece alınlarında bir iz kaldı. O iz, şehrin utancı oldu. Avazım çıktığı kadar bağırdım: “Polis çağırın!” Kimse çağırmadı. Kocası kemerini çıkardı, ellerini bağladı, sürüklemeye başladı. Komşumun elleri kan içindeydi. Kocası, “akıllanması için” elini kesti. Ben apartmanın merdivenlerine oturmuş, başımı ellerime almış, öylece kalakaldım. Birden kapıcının sesini duydum. Gözlerimi açtım. Her yer sis içindeydi. Elim boşlukta sallanıyordu, kan kokusu genzimi dolduruyordu. Acı ciğerlerimi yakıyordu.

Her sabah ilk işim gazetelere bakmak.

Bugün de öyle oldu. Gazetelerin manşetinde tüylerimi diken diken eden bir haber vardı. Okudum, gözlerime inanamadım. Nefesim kesildi, donup kaldım. Haberi kaç kere okudum, bilmiyorum. Bu gerçek olamazdı! Bu, insan için fazla kötüydü. Haber şöyleydi: Bir kasabada yaşayan dokuz yaşındaki Hayat adlı kız çocuğu nehirde ölü bulunmuş. Zanlılar: amcası, ağabeyi ve annesi. Annesi mi? Bunu okuyunca inanamadım. Bir anne çocuğunu nasıl öldürebilirdi? Öldürülmesine nasıl izin verebilirdi? Böyle bir şey ne bizim dünyamızda ne başka bir yerde olabilirdi! Sebep neydi? Belli değildi. Ve ağabeyi... Aklımda dönüp duran bir cümle: “Ağabeyi boğarak öldürmüş Hayat’ı!” Elleri hiç titrememiş, nefesi kesilmemiş. Hayat çırpınırken kalbi hiç çarpmamış... Gözlerimden yaşlar süzülüyor. Hayat gözümün önüne geliyor. Ne güzel saçları varmış, beline kadar. Ne masum bir gülüşü varmış, tüm masumiyeti üzerinde toplamış gibi...

Gazete ağabeyinin fotoğrafını da vermiş, ama gözleri bantlı. Gözbebeklerini görmek isterdim, o deli gözbebeklerini. Bir insan ne kadar vahşileşebilir, görmek ve insan olduğum için utanmak isterdim. Yüzümü yıkamak için banyoya gidiyorum. Aynada Hayat’ın ağabeyini görüyorum, gözbebekleri yok, bantlı. Hızla yatak odasına gidiyorum, orada da o, gözleri yine bantlı. Asansörün aynasında, dükkânların camlarında hep onu görüyorum. Sanki lunaparktaki aynalar gibi. Hayat’ın ağabeyi dev gibi oluyor, yüzü deve benziyor, dişleri uzuyor. Kan gelecek diye korkuyorum. Başka bir dükkânın camına bakıyorum, bu kez küçülmüş, toz zerresi gibi. Bu ne kadar sürdü, bilmiyorum. Bildiğim, her aynada, her camda onu gördüğüm. Boyu uzuyor, kısalıyor, gözbebekleri bantlı. Dişleri avucuma dökülüyor. Tiksintiyle bakıyorum, neden avucumda bunlar? Kusmak üzereyim. Bir şeyler söylüyor, duymuyorum. Ellerini gösteriyor; parmakları, tırnakları, sinirleri ve Hayat’ın saçları eline işlemiş. Damarlarında kan yerine Hayat’ın saçları... Ben durmaksızın ağlıyorum. Hayat’ın narın kolları, plastik bilezikleri, ağabeyinin upuzun, güçlü kolları aklımda. O eller Hayat’ın boynunda... Canım acıyor, parka oturuyorum, bağıra bağıra ağlıyorum. Çevremde çocuklar oynuyor, mutlu mu bilmiyorum. Tek istediğim Hayat’a sarılmak. Birden her yer bir sis bulutuna gömülüyor. Rüyada gibiyim, ama bu rüya değil, kâbus. Keşke rüya olsa, uyansam, hiçbir şey gerçek olmasa. Hayat yaşıyor olsa, ona sarılsam... Ama kâbus devam ediyor, acım dayanılmaz oluyor. Kollarım omuzlarımdan düşüyor, gözbebeklerim ellerimde! Hayat’ın kanı akıyor. Karşımda ağabeyinin bantlı gözleri... Yine gözbebeklerini göremiyorum...

İçimde bir his: “Bütün bunlar rüya değil, gerçek!” Sahi, rüya mı, gerçek mi?

Tuhaf günlerden birine daha başlıyorum. Hissediyorum, bugün kesin bir şey olacak, ama ne? Akşam yeğenimin asker düğünü var. Bizim buralarda gelenektir; askere gidecekler sazlı sözlü düğün yapılır. Boş bir arsa ya da okul bahçesi düğün yeridir. Mahallede askere gidecek herkes oradadır, ben de...

Buruk bir neşe bizimkisi. İçimizde “Ya...” ile başlayan tuhaf bir korku, birbirimize belli etmediğimiz. Hele asker anaları, askere gidecekler... Yüzümüzde sahte bir gülümseme. Çoluk çocuk herkes ortada, ben de. Gözüm yeğenimde.

Derken onu görüyorum. Mahallenin delikanlısı, elimde büyümüş. Annesi küçükken ölmüştü, anneannesi büyüttü. Çocukluğunu, gençliğini, bıyıklarının yeni terlediği günleri hatırlıyorum. Askere gidecekti, acemi birliği doğuya çıkmıştı. Korkmuş, bana gelmişti. “Erkek adam askerlikten korkar mı?” demiştim. “Bir çırpıda bitirip geleceksin!” Ama içim cız etmişti. Kısa süre sonra benim de tayinim doğuya çıktı. Beraber gittik. Onu askerlik şubesine teslim ettim, ben görev yerime gittim. Her hafta sonu yanıma gelirdi, ona çeşit çeşit yiyecekler yapardım.

Bir hafta sonu arkadaşlarla pikniğe gittik, o da geldi. Kalabalık bir gruptuk, top oynuyorduk. Sert bir rüzgâr esti, top asfalt yola kaçtı. Peşinden gitti. “Gitme, boş ver!” dedim. Dinlemedi. Seslendim, sesim çıkmıyordu. Elim kolum bağlıydı. Birden bir silah sesi duydum, kulakları delen bir ses ve sis... Sis dağıldı, sonrası yok. Beni emekli ettiler, mahalleye döndüm. Onu bir daha görmedim. Sonrası yok...

Yıllar sonra düğünde gördüm onu, tekerlekli sandalyede. Öyle üzgün, öyle kırılgan, yüzüme baktı. Düğündeyiz, birden silah sesleri duyuldu, kulakları sağır eden, ardı ardına... Meydanın ortasında kalakaldım. Yüzüm allak bullak, ne ileri ne geri gidebiliyordum. Etrafımı sis kapladı. Bacaklarım yerinden koptu, kendimi yere attım, histeri hâlinde titriyordum. Dişlerim birbirine vuruyordu. Tıpkı o gün gibi, ellerim başımda, kaskatı, buz gibi... Her yer kana bulandı. “Bacaklarımı verin bana! Nerede bacaklarım?” Mehmet’i görüyorum. “Bak, Mehmet, artık ben de senin gibiyim! Eşitlendik, artık ben de tekerlekli sandalyeye muhtacım. Bacaklarımı aldılar!” Ağlıyorum, bağıra bağıra. Kimse duymuyor, bir tek Mehmet duyuyor. Sisler içinde bakıyor, ne gözünü kırpmıyor ne elini uzatıyor. Büyümüş, yuvalarından fırlamış gözleriyle... “Gel Mehmet, kaldır beni!” Gelmiyor. Silahlı adamların yüzleri canavara benziyor. Gözsüz, kulaksız, dişsiz, sadece elleri olan, silahtan ibaret canavarlar! İnsan eti yiyen, kan içen, bağırان canavarlar. Sesleri meydanı, mahalleyi, dünyayı kaplıyor. Orkestra çalıyor, düğün devam ediyor.

Aman Allah’ım! Bir haftadır her şey iyi gidiyor, mutluyum. Çok yorgunum, uykusuzum. Yemek yemeye bile hâlim yok. Dişlerimi fırçalayıp yatıyorum. Bu gece de uyuyamıyorum, yatakta dönüp duruyorum. İşe gitmem gerek, bu düşünce canımı sıkıyor. Sabaha karşı uykuya dalıyorum. Birden bir gürültü duyuyorum. Yatağım dehşet şekilde sallanıyor. Dolap kapakları hızla açılıp kapanıyor, çıkardıkları sestten çıldıracak gibi oluyorum. Kıpırdamadan duruyorum, ne yapacağımı bilmiyorum. Zihnim bomboş, donakalıyorum. Duvarlar üstüme geliyor, çok korkuyorum. Bildiğim tüm duaları okuyorum. Korkunç bir karanlık her yanı kaplıyor. Artık ne olduğunu bilmiyorum.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum, gözlerimi açıyorum. Her yer karanlık, hiçbir şey göremiyorum. Vücudumda tonlarca ağırlık var, kıpırdamıyorum. Bağırıyorum, kimse duymuyor. Cep telefonum yanımda değil. “Allah’ım, ne yapacağım?” Dışardan sesler duyuyorum, farklı sesler. Birden çok kişi olmalılar. Seviniyorum, var gücümle bağırıyorum, ama duymuyorlar. Canım acıyor, üzerimdeki ağırlık her saniye daha çok acı veriyor, dayanamıyorum. Bayılmışım.

Kulağıma sesler geliyor.

“Çabuk, oğlum, onu da al!”

“Burada bilgisayar var!”

“Yaşadık vallahi!”

“Bilezik var!”

“Onu da al!”

Cümleleri duyuyorum, inanamıyorum. Muhakkak sesimi duyuyorlar ama yardım etmiyorlar. Lanet olsun, artık bu dünyada yaşamak istemiyorum. Bağırıyorum, ölmeyi bekliyorum.

Gözlerim kapalı, aklımda cümleler dolanıyor: “Deprem!” diyor, “Ölü.” diyor, “Bina, suçlu, müteahhit, yardım...” Cümleler beni esir alıyor. Sisler içindeyim, ambulans sesi duyuyorum. Birileri,

“Korkma, az kaldı, kurtaracağız seni!” diyor. Duyuyorum, cevap vermiyorum. Ölmek istiyorum. Aklıma kaybediyorum.

Ne zamandır böyleyim, bilmiyorum. Uyuyor muyum, uyanık mıyım, bilmiyorum. Vücudum kaskatı; ne bacaklarım, ne kollarım, ne gözlerim, ne kulaklarım var. Yüzüm, dilim var mı, bilmiyorum! Aklım yok, aklım! Bundan sonra ne yapacağım, onu da bilmiyorum. Elimde bir tek kalbim kaldı, onu da kaybetmek istemiyorum. Olmayan gözlerimden gözyaşlarım süzülüyor, yanaklarımı ıslatıyor. Son dakikalarım, birazdan öleceğim.

Hayal gibi bir şey sanki. Siyahlar giymiş bir çocuk hatırlıyorum. Ne yapıyordu, neden aklımda bu kadar yer etti, bilmiyorum. Kendi kendime, “Siyah; kahrın, acının rengi.” diyorum. Kalbim sıkışıyor, nefes alamıyorum. Bekliyorum, geçti. Devam ediyorum.

Çok yakınımnda sesler duyuyorum, radyo ya da televizyon olabilir. Haber sunuyor sanki.

“Bugün... uçakları... bombaladı. Çok sayıda ölü ve yaralı var. Yıkılan binalardan küçük bir kız çocuğu yaralı olarak çıkarıldı.”

Evet, hatırlıyorum o kızı, dün gece beraberdik. Adı Rüya! Üstü başı toz içindeydi. O güzel saçları, gözleri, kirpikleri... Korkudan titriyordu. Annesi yanı başında yatıyordu. Onu kucağıma aldım, öptüm, öptüm... Çeşit çeşit oyunlar oynadık. Yıldızlardan uçurtma yaptık, gökyüzüne uçurduk. Aydedeye salıncak kurduk, özgürce sallandık. Simsiyah saçlarını öptüm, kokladım. Çiçeklerden taç yaptım, öyle mutlu oldu ki incecik kollarıyla sım sıkı sarıldı bana.

Sarılmak... Bu kelime ne kadar tanıdık,

ne kadar uzak. Sanki uzak diyarlardan gelen bir yorgunluk var üzerinde ya da hep yanımdaymış gibi... O kadar yakın.

Ölümle yaşam arasında ince bir çizgi. Ben ölümü seçtim. Hayatım film şeridi gibi gözlerimin önünden geçiyor. Ne beylik laf! Neyi hatırlıyorum? Hayat'ı... Hani ağabeyinin boğarak öldürdüğü Hayat'ı. Onu ölürken bile hatırlayacağım. Kalbim acıyor, yaralar kanıyor. En çok çocuklar için bu acı, bu yara, bu kan...

Dayanamıyorum, bitsin bu işkence! Televizyonun sesini duyuyorum. Şimdi de bir anne ve kız. Üstleri başları perişan, yalınayak, bombalardan kaçıyorlar. Kız, annesine yetişmek için var gücüyle koşuyor. “Artık ne yerleri ne yurtları var.” diyorum. “Nereye gidecekler, kime sığınacaklar?”

Lanetler yağdırıyorum, bir aileyi yok eden, evsiz yurtsuz bırakan zalime. Kızın sesini duyuyorum. “Anne, biz ölüme mi koşuyoruz?” Yıkılsın dünya, çiçek dalında açmasın, bülbül ötmesin, insan yeryüzünde yaşamasın!..

Yatağımda ölümü beklerken, yan dairenin kapısı mı çalınıyor? Koridorda bir telaş. Bir bebek gözlerini dünyaya açıyor. Sesini duyuyorum, ağlıyor. Sesi koridorda yankılanıyor, apartmanda duyuluyor, sokakları çınlatıyor, kaldırımlara çarpıyor, şehrin kuytu köşelerinde geziniyor, tüm evreni kaplıyor. Kalbimde hissediyorum; bitti dediğim yerden bir gül dalı uzanıyor hayata ve ben uzun zamandır ilk kez gülümsüyorum.

Şiirsel imge, şiir dilinin araçlarından biridir. Duyular alanını girmeyen bir gerçekliği somutlaştırmak için kullanılabilir araçtır. Bu yüzden imge, şiirsel etkiyi artırmanın yollarından biridir. Yoksa yazmanın ya da söylemenin tek yolu değildir. Burada şu akla gelebilir: “Duyular alanına girmeyen bir gerçeklik gerçeklik midir?” Doğru. Duyular alanının dışında olan bir şey gerçeklik olamaz. Zaten biz de, “Şiirsel imge, duyular alanına girmeyen bir gerçekliği, duyular alanına sokar” derken, şiirsel imgenin, ancak kendisiyle birlikte varlık kazanan, daha olmayan bir gerçeklik kurduğunu, daha doğrusu gerçekliği yeniden ürettiğini söylemek istiyoruz. Burada söz konusu olan şey, şiirsel imge olduğuna göre, “Şiirsel imge yeni bir gerçeklik kurar.” dediğimizde, şairin yoktan var etmek gibi bir güce sahip olduğunu söylemek istediğimiz anlaşılmamalıdır. Kaldı ki şiirsel imgenin yarattığı gerçeklik (buna resim, görüntü de diyebiliriz) yalnızca bilinç düzeyinde kalan bir gerçekliktir. Örneğin “Gökyüzü akıp gidiyor.” dediğimizde, dışsal gerçekliğe ters düşen bir söz söylemiş oluruz. Oysa bu söylediğimiz, şiirsel açıdan tartışma götürmez. **(Salih BOLAT - Öykü Yazma Teknikleri)**

Niçin mi yazıyorum?
Çünkü bu benim için gerçeği keşfetmenin tek biçimi.

Jean MALAGUAİS
(Alıntılayan:
Salih BOLAT-
Öykü Yazma
Teknikleri)

Yazınsal metinler genellikle, nesnel gerçeklikte yer alan olay, durum, ilişki, nesne ve yaşantıları, gerçek deneysel bilgilerimizle açıklayamayacağımız bir düzlemde yansıtır. Bunun nedeni, yazınsal metni geçekleştiren yazarın, gerçekliği bir nesne olarak seçerken, kendi düşlemleriyle yeniden örgütlemesidir. Bu durumda ortaya yeni bir gerçeklik çıkar. Kurmaca olarak adlandırılan bu gerçeklik, yazınsal metinlerin içeriğini oluşturur ve nesnel gerçeklikle yazarın düşleminin kesişmesinden ortaya çıkan yazınsal gerçekliktir. **(Salih BOLAT - Öykü Yazma Teknikleri)**

6 ŞUBAT 04.17

Yaşar ERKMEN

“Çın çın ötüyor yüreğimin kökünde şu dünyanın ıssızlığı

Tanrı kimsenin başına vermesin böyle bir yalnızlığı!”

(Yaşar Kemal)

Çocukluk arkadaşlarıydılar. Arada bir toplanır yemeğe çıkarlardı. Bir iki kadeh de içilince sohbetin tadına doyum olmaz, masadan kahkahalar eksilmezdi. Böylelikle hepsinin yüzünde bir rahatlama olur, gözleri ışıldar, gönülleri şenlenirdi. O akşam da yemeğe çıkmış, geçmiş günleri yâd etmiş, gülüp eğlenmişlerdi.

Saat 23.00 gibi vedalaştılar. Eve geldiğinde pek oyalanmadı. Eşi de onun arada bir arkadaşlarıyla buluşmasını desteklerdi. Eşini

mutlu görünce o da mutlu olurdu.

“Kahve yapayım mı, canım?”

“Teşekkür ederim. Uykum var, yatacağım.” Yatak odasına yöneldi. Gözleri kapanmak üzereydi. Yatağa girdikten kısa bir süre sonra derin bir uykuya daldı.

Sabaha karşı bir gürültüyle uyandı. Oğlu yatak odalarına girmiş, bas bas bağıırıyordu.

“Kalkın, kalkın! Deprem oluyor!..”

Gözlerini ovuşturup ne olduğunu anlamaya çalıştı. Oğlu bir kapıya, bir pencereye yöneliyor,

“Ne yapacağız, baba? Ne yapacağız?”

Duvarlardan sesler geliyor, ne yapacağız?..” diye korkulu bir sesle çırpınıp duruyordu. Gerçekten de binadan çatırtılar yükseliyor,

duvarlarda çatlaklar oluşuyor, sıvalar dökülüyordu. Bina salıncak gibi sağa sola sallanıp duruyordu.

Sakin bir sesle,

“Geçer oğlum, şimdi geçer.” diyerek oğlunu yatıştırmak istedi ama sarsıntıların ardı arkası kesilmiyordu.

“Durmuyor baba, durmuyor!.. Tavan üstümüze çökecek!..” diyen oğlu, başını iki elinin arasına alıp duvarın dibine yığıldı kaldı. Odanın içinde yürümek bile mümkün değildi.

Yatağın kenarına oturdu. Zor duyulur ve çaresiz bir sesle,

“Bizim hikâyemiz de buraya kadarmış!” dedi ve sustu.

SİLAHLAR SUSMADAN

Veli CUMA

Küçük bir evde kiracıydılar. Evleri ne güneş görüyor ne de rüzgâr alıyordu. Yazları fırın gibi sıcak, kışları buz gibi soğuktu. Boşaltılan bir köyden gelmişlerdi buraya. Aylarca bir yakınlarının evinde kalmışlar, yenilerde kiralık bu evi tutmuşlardı.

Hasan, inşaatta amelelik yapıyordu. Okula giden üç erkek çocuğu okul çıkışı mendil, sakız gibi şeyler satıyor aile bütçesine katkıda bulunuyordu. Kız çocuğunun ikisi kuaföre çırak olmuştu. Kızların en büyüğü hemencecik şehirliler gibi giyinmeye başlamış, boyanıp süslenmeyi çabucak öğrenmişti. Bir de cep telefonu edinmişti kendine.

Annesi, “Cep telefonunu nereden buldun?” diye sorduğunda hiç tereddüt etmeden “Kız arkadaşımın doğum günü hediyesi” demişti. Arada bir telefonu çalıyor, o da süslenip dışarı çıkıyordu. Ailesinden para pul istediği yoktu.

Geçmişte çektikleri sıkıntıları düşündükçe Tanrı’sına şükrediyordu Ayşe kadın. Aylarca sığıntı olarak çektiği acıları, onlarca kişiyle aynı odayı paylaşmak zorunda kalışlarını anımsıyordu. Nihayet kira da olsa başını sokacak bir yuvaya kavuşmuşlardı. Eşiyle birlikte olabiliyorlardı artık. Eh, sıcak yemekleri de pişiyordu.

Yaşı yetmişe dayanmış kayınpeder ve kaynana da onlarla birlikteydi. Neyse ki kaynanası uysal bir kadındı. Önüne ne koyarsan yiyor, halinden hiç şikâyet etmiyordu. Ama kayınpeder farklıydı. Sığıntı oldukları evde hep susmuştu. Kiraya taşınalı beri ise dili çözülmüştü. Ne kenti seviyordu ne de kentlileri. Sürekli Kıvrıcık Ali’nin ısrırgan Otu türküsünü dinliyor, sigarasını tütürüyor, kendilerini bu duruma getirenlere küfürler savuruyordu. Sövmeyi hiç kimse yoktu.

Olanları yaşamıştı, olacakları tahmin etmişti ihtiyar Hüseyin Amca. Adeta yalvarmıştı köyün gençlerine. “Yavrularım, etmeyin! Biz çok acılar yaşadık geçmişte. Oluk gibi kanlar aktı derelerden. Kendinizi olmayacak bir maceraya atmayın!..” demişti ama kimseye dinletememişti kendini. Sonra olan olmuştu. Yerinden, yurdundan olmuşlar, bir toz bulutu gibi savrulmuşlardı ülkenin dört bir yanına.

Hüseyin Amca, karısıyla yalnız kaldığı her an,

-Hanım, ben köyüme geri döneceğim. Tanrıya borcumu orada ödeyeceğim, diyordu.

-Ağzından yel alsın, Allah gecinden versin, diyordu karısı.

-Döner misin benimle köye?

-Benim de gözümü açtığım yer orası. Gelirim ama izin vermezler köyde kalmamıza.

-Biz iki ihtiyarız. Kim, ne diyecek bize?

-Damlar çökmüştür, duvarlar yıkılmıştır. Tarlalar ormana dönüşmüştür. Çeşmeler kurumuştur. Şu ihtiyar hâlimizle bütün bunların üstesinden nasıl geliriz?

-Ben ölmedim daha hanım! Gör, belim nasıl doğrulur? Gücüm, kuvvetim nasıl yerine gelir. Duvarlar yıkılmışsa, yeniden örerim. Dam çökmüşse, yeniden kurarım.

-Olmaz adam, olmaz! Giden geri gelmez. Ne asker izin verir bize ne dağdakiler rahat bırakır. Bak, ocağımız kaynıyor. Başımızı sokacak bir yerimiz var. Köyü unut! Kendini alıştır buralara, yeni dostlar edin.

-Eğer buralarda ölürsem gözüm açık gider. Gel, dönelim köyümüze, diye yalvaran gözlerle bakıyordu karısına.

-Hepimizin sonu ölüm. İnşallah her şey düzelir. Hep beraber döneriz köyümüze. Sabret, biraz daha sabret, diye teselli etmeye çalışıyordu karısı.

Alışıldık haberler okunmaya devam ediliyordu televizyonlardan. “..... kırsalında teröristlerle askerler çatışmaya girdi. İki asker şehit olurken beş terörist etkisiz hâle getirildi...”

-Gördün mü? diyordu karısı. Hâlâ çatışmalar sürüyor oralarda. Hüseyin Amca sesini kesiyordu ister istemez.

Yine benzer konuşmaların yapıldığı bir anda kapı hızlı hızlı vuruldu. Eşi kapıyı açtı. Gelen, hemşehrilerinden biriydi.

-Duydun mu Fadiş Yenge, dedi. Ali’nin oğlu çatışmada öldürülmüş. Daha on altı yaşındaydı zavallı. Üç ay önce dağa kaçmış. Anası, babası perişan hâldeler.

-Tüh, yazık olmuş! Allah kimseye evlat acısı yaşatmasın.

-Bunlar akıllanmazlar, diye bağırdı Hüseyin Amca. Ölenler, hep fukaranın çocuğu olur.

-Sus amca. Yerin kulağı var.

-Kim duyarsa duysun. Benim yaşım yetmiş, isim bitmiş. Hiç kimseden korkum yok.

-Gidip bir başsağlığı dileyelim, dedi Fadiş Teyze eşine. Ne de olsa hısım, akraba.

-Ben gitmem, dedi Hüseyin Amca. Onların söz dinlemezliği yüzünden hasret kaldım doğduğum topraklara. Ölümün eşiğinde gurbete düştüm. Yek ekmeğe muhtaç oldum. Torosların fakiriyle benim aramda ne fark

vardı?

Onun da ayağı çarıklydı benimki de. O da çavdar ekmeğiyle büyüdü, ben de. Sen gidersen git ama ben gitmem.

-Hüseyin Amca hastadır, dersin, dedi hemşehrileri. Gidip başsağlığı dileyelim, haydi Fadiş Teyze. Eşi, hemşehrileri ile çıktı.

Hüseyin Amca yatağa uzandı. Gözlerini kapattı. Doğduğu topraklar girdi rüyasına. Ormanda sürüyle dağ keçileri dolaşıyordu. Çiçekler açmıştı. Karşı yamaçlardan keklik sesleri geliyordu. Vadideki çay uğuldayarak akıyor, suda renk renk balıklar oynasıyordu. Birden gökyüzü bulutlarla kaplandı. Şimşekler peş peşe balkıdı. Gök, kulakları sağır edercesine gürledi. Kan damlamaya başladı bulutlardan. Yeşil çimenler kıvılcı kana boyandı.

Uyandı Hüseyin Amca. Boncuk boncuk ter akıyordu vücudundan. Evin duvarları üstüne üstüne geliyordu. Can havliyle koştu dışarıya. Komşu sokakta ağıtlar yükseliyordu. Merdivenin basamağına oturdu. Gözünü bir noktaya dikti. Rengi sapsarı olmuştu. İnsanlar geçiyordu sokaktan. Sadece bakıyor ve geçiyorlardı. Kimse sormuyordu hâlin nicedir, ne olmuş sana diye.

Torunları döndü okuldan. Dedelerinin yüzüne bakmadan, sürtünerek eve girdiler. Mutfakta ne buldularsa atıştırıp satış tepsileriyle kentin caddelerine yöneldiler tezelden. Büyük kız torunu tam dedesine yaklaşırken telefonu çaldı. “Geliyorum.” dedi ve süslenip çıktı evden.

Hüseyin Amca saatlerce oturdu merdiven basamağında. Hava karardı. Soba bacalarından dumanlar çıkmaya başladı. Genizleri yakan plastik kokusu sardı mahalleyi. Peş peşe aile bireyleri eve döndü. Akşam yemeği yenildi. İnşaat işçisi oğlu erkenden yatağına çekildi. Şu diziyi izleyelim, bu diziyi izleyelim kavgasıyla vakit gece yarısını buldu.

Hüseyin Amca kalabalıklar arasında bile hep yalnızdı. Günler günleri, aylar ayları, yıllar yılları kovaladı. Yaz sıcakları yaktı. Kış soğukları titretti. Memlekette durum iyileşmiş haberi geliyordu ara ara. Ama uzun sürmüyor, başka bir olay patlak veriyordu. Bütün umutları sönüyor, dizlerinin bağı çözülmüyordu o zaman. Eşi dâhil diğer aile bireyleri durumu kanıksamıştı. Artık geri dönüş için kimse gün saymaz oldu kendisi gibi.

Kış ortasında güneşin güldüğü bir gün,

-Bu bahar her ne olursa olsun gideceğim

memleketime, dedi karısına.

-Soğuktur oralar. Hele bir leylekler gelsin, dedi karısı eğlemek için.

Koskoca adam leyleklere bağladı umudunu. Dama çıkıyor saatlerce gökyüzüne bakıyordu. Yakın köylerde tarımla uğraşan komşularına,

-Hey komşu, leylekler geldi mi? diye soruyordu.

Bir gün bir komşusu,
-Gözün aydın Hüseyin Amca. Bugün bir leylek gördüm, dedi.

-Yerde mi, havada mı?

-Havadaydı.

-Nereye doğru gitti?

-Doğuya. Sizin memlekete doğru.

-Hazırlan, dedi hanımına. Bizim köyün leylekleri gitmiş.

-Daha kıştır, memlekette karlar erimemiştir. Yollar kapalıdır.

Terslendi Hüseyin Amca.

-Sen ister gel ister kal, ben gideceğim. Artık nefes alamaz oldum. Dönmezsem köyüme, bilin ki sonbahara çıkmam.

Durum ciddiye. Fadiş Teyze uygun bir zamanı kollayarak oğlu Hasan'a,

-Oğlum, babanızı durduramaz oldum artık. Memlekete döneceğim diyor da başka bir şey demiyor. İzin vermezsek yığılıp kalacak bir gün. Gözleri açık gidecek.

-Tamam anne. Ben sorup soruşturayım. Durum nasılmış? Köye gidilmesine izin veriliyor muymuş? Sen biraz daha egle babamı.

Hasan, sorup soruşturdu. Memleketten gelen haberler iyi yöndeydi. Terör olayları nispeten azalmış, insanlar kırlara çıkabilmeye başlamıştı. Kontrol noktalarının sayısı bir hayli azalmış diyorlardı.

Bir akşam eve erken döndü,

-Baba müjde, dedi. Memlekette durum iyiye gidiyormuş. Ben de memleketi göresiniz diye pazar gününe iki bilet aldım. Anamla birlikte gider, oraları görür, birlikte geri dönersiniz.

-Sağ ol oğlum. Tuttuğun altın olsun!

Pazara tam beş gün vardı. Bu beş gün geçmek bilmedi. Nihayet pazar günü akşamı kentlerine giden otobüse bindiler karısıyla. Hüseyin Amca çocuk gibi sevinçliydi.

-Memlekette ne var ne yok? diye soruyordu ilgili ilgisiz herkese otobüste.

Çoğu yüzüne bakıyor, sonra da yönünü çeviriyor, yanıt vermiyordu.

-Sus be adam! Rahatsız etme kimseyi.

Sabret, sabaha gözünle görürsün her şeyi, diye uyarmak zorunda kaldı Fadiş Teyze.

Ama duramıyordu ki ihtiyar. Sustu, sustu ama sabaha kadar da gözünü kırpmadı. Ay ışığında dağları, tepeleri seyretti. Karısı dâhil herkes uykuya dalmıştı. Derken tan ağardı. Belli belirsiz dağlarını fark etti doğduğu kentin. Heyecanlandı.

-Uyan, dedi karısına. Bak Fadiş, bak!.. Bizim dağlar gözüktü.

Fadiş Teyze gözünü açtı.

-Dağlarda kar mı var ne?

-He, kar var.

Kar sadece dağlarda değil ovada da vardı yer yer. Anlaşılan birkaç gün önce kar yağmıştı.

Otobüs yamaç aşağı vadiye inmeye başladı. Vadide akmakta olan nehir coşmuştu. Hemen nehrin öte yakası kendi ilinin toprağıydı. Köprübaşına ulaştılar. Kontrol noktasında onlarca araç bekliyordu. Kum torbalarının arkasında nöbet tutan askerler vardı.

Yolcular alışıldık şekilde kimliklerini hazırladılar. Otobüse bir asker girdi.

-Hayırlı sabahlar. Kimlik kontrolü yapacağız.

Lütfen herkes kimliğini çıkarsın, dedi.

-Kimliğimizi aldın mı? diye sordu karısına.

-Aldım, aldım.

Kimliklerini çıkardılar. Ama askerin gözü gençlerdeydi. Onların kimliğine bakmadı bile.

Kimlik kontrolü tamamlandıktan sonra yol verildi otobüse. Köyleri, kente varmadan önceydi. Yaklaşık beş kilometre uzaklıktaydı ana yola.

-Yol çatında inelim, araç gelirse bineriz, gelmezse yürürüz, dedi karısına.

-Olur.

Hüseyin Amca muavini çağırdı, incekleri yeri söyledi.

-Tamam dede, bagajınız var mı?

-He, var ama kolayda.

Yol çatında otobüs durdu. Hüseyin Amca hızla otobüsten indi. Toprağa kapaklandı, öptü, öptü. Mis gibi havayı ciğerine çekti. Ellerini açarak,

“Şükürler olsun sana Tanrım. Bana tekrar buraları görmeyi nasip eyledin ya. Şükürler olsun sana!” dedi. Gözyaşlarını tutamadı.

Muavin,

-Valiziniz hangisi teyze? diye sordu.

-İşte, elinin altındaki.

Muavin aceleyle valizi bıraktı ve yavaşça ilerleyen otobüse atladı.

Hüseyin Amca doğruldu. Bir süre gözlerini kısarak doğduğu köyden yana baktı. Hiçbir baca tütmiyordu köyün üzerinde. Oysa hava soğuktu ve bacaların tütmesi gerekiyordu.

-Yoksa, kimse dönmemiş mi köye? dedi karısına dönerek.

-Bilmem, dedi karısı. Kimin birbirinden haberi var ki? Her biri başka yöne göçtü.

-Haydi yürüyelim. Belki dönmüştür birileri. Endişeyle köyün yoluna düştüler.

Yol bozuktuk ve yakınlarda taşıt gitmişe benzemiyordu. Yakılan ormanlar gürleşmişti. Köy vadide olduğundan evleri görmeleri zaten olanaksızdı.

-Şu tepeye ulaşırsak ilk evi görürüz Fadiş. Haydi, hızlı ol biraz.

-Esas sen yavaş ol biraz. Yığılıp kalacaksın be adam!

Hüseyin Amca dinlemiyordu. Çocuk gibi koşarak tırmanıyordu tepeye. Tepeye ulaştı ve

durdu. Baktı, baktı. Göremedi dostunun evini. Gözlerini ovuşturdu yeniden baktı. Ama ev mev yoktu ortada. Fadiş Teyze yetiştirdi bu ara.

-Ne oldu Hüseyin?

-Bizim Ali'nin evi karşıda değil miydi?

-He, tam karşıdaydı.

-Ama hiçbir şey gözüküyor.

-Yıkılmıştır.

Yola devam ettiler. Yaklaştıklarında yıkılmış duvarları gördüler çalılıklar arasında.

Ne köpek sesi işitiliyordu köyden ne keçi melemesi. Oysa çok değil beş yıl önce binlerce keçi dolaşırdı buralarda. Eğilip baktı toprağa. Bir tek keçi pisliği, bir tek keçi izi gözüküyordu.

İçine bir korku düştü. Anlaşılan bomboştu köy. Yine de umudunu yitirmek istemiyordu.

-Yürüyelim, dedi karısına.

Kendi evinin hâlini merak ediyordu. Evi ilk dönemecin ardındaydı. Karısını beklemeden dönemeci döndü ve yine donup kaldı. Evi yoktu yerinde. Sadece bir taş yığını, birkaç yanmış kalas kalmıştı geride. Dizinin üstüne oracığa yığıldı.

-Evim çökmüş! Evim darmadağın olmuş! diye inledi.

-Kendine gel, adam! Canımız sağ olsun. Çökmüşse yeniden yaparız. Sanki yıkılan evi sıfırdan biz yapmamış mıydık?

-He, yeniden yaparız değil mi?

-Yaparız ya, sen yeter ki kendini bırakma.

Hüseyin Amca kendini zorlayarak ayağa kalktı. Bir hışırtı duyuldu çalılıklar arasından. Koca bir domuz sürüsü patika yolda ormana doğru koşuyordu. Sonra sessizlik çöktü ortalığa. O sessizliğin ortasında silah sesleri yankılandı vadinin derinliklerinde. İki helikopter tam üstlerinden geçerek vadiye yöneldi.

Yaklaştı, evinin dökülmüş taşlarını, yanmış direğini okşadı. Yanına çömelen ve sessiz sessiz ağlayan karısının omzuna dokundu.

-Dönelim Fadiş, dedi. Buraya kadarmış, haydi dönelim çocuklarımızın yanına. Silahlar susmadan hiçbir şey olmaz.

DİNLEYEN SUSKUNLUK

İlhan GERİMTERLİ

Kapıdan adımımı atar atmaz başlıyorum hayatın yorucu ve sıkıcı keşmekeşliğine. Bağcıklarımı bağlarken düzenli görünmesine aldırış etmediğim doğrudur. Düzeni sorgulanmayan bir ayakkabı almalıyım. Pantolonumun paçaları da tam kapatamıyor bu düzensizliği. Zaten pantolonun da diz vermesi çok canımı sıkıyor. Berduş bir hâlde sokakta buluyorum kendimi. Kemerimi hiç sormayın. Son delik açma meselesinden sonra kemer takmayı bıraktım. Arada bir düşse de pantolon, idare ediyorum. Kendime çekidüzen vermeliyim. Sadece fiziksel görünümüne değil, zihnime de bir ayar çekmeliyim.

Mesleğimin ne olduğunu bir türlü söyleyemeyen komşum bakıyor bana merhametli gözleriyle. “Nasılsın?” sorusu bile, çaresizliğin pençesinde savrulan bir kelebek gibi hissettiriyor beni. “İyiyim.” diyorum öylesine. “Milletin dertlerini dinlemekten kendini unutmmuşsun.” der gibi süzüyor beni. Havadan sudan konuşmalar yaparak beni rahatlatacağını düşünüyor hâliyle. Bu adam bana neden bu kadar acıyor acaba? Adımlarımı atarken annemin sözü geliyor aklıma: “Dik yürü ki insanlar seni sefil sanmasın!” Bir türlü beceremedim dik yürümeyi. Yaşlanınca kamburlaşaacağım bu gidişle.

Eylemlerimizi, ön yargılarla süslenmiş zihinlerimizin içinde yaşıyoruz. Gördüklerimizin ve hissettiklerimizin net olduğuna inandığımız, şüphe götürmeyen bir bilincimiz var. Toplum karşısında bu bilinci kendi kurallarımız gibi yansıtıyor ve çevremizden de onay bekliyoruz. Ben mesleğim gereği hiç ön yargılı olamadım. Kalıplaşmış bir fikrin etrafında hiç koşmadım. Ama insanların kalıplaşmış ve değişime ayak uyduramayan düşünceleri var. Bu durum beni yoruyor mu? İtiraf etmek gerekirse yormaktan ziyade anlık üzüntü yaşıyorum, o kadar. Bana insanların ön yargı ile baktıklarını biliyorum. Bir hedefim de yok aslında, kendimi ifade etmek, ön yargılarının yanlış olduğunu kanıtlamak için bir çaba içerisinde değilim.

Yürürken bunları düşünerek sokağın köşesini dönüyorum. Durakta bekleyen delikanlının bakışlarına maruz kalıyorum. Bakmıyorum ona doğru ama onun bana baktığını hissediyorum. Kesinlikle içinden geçiriyordur, “Bu kırmızı kazak hiç yakışmamış.” Ben de biliyorum yakışmadığını. Ama bazen insan kendine yakışmayanı da

sergilemeli. İğreti bakması bana bir anlam yüklemmez. İsteddiği kadar bakabilir. Hem bu kadar yargıya varması yormuyor mu bu genç insanı? Muhtemelen ne dertleri vardır? Ya sınav stresi ya da ne bileyim okuduğu okulun sonunda ne olacağım endişesinin içinde benim kırmızı kazağıma niye zaman harcıyor böyle?

Her zaman gittiğim kafenin kapısından içeri girdiğimde, beni karşılayan Ali oluyor. Bazen benden başka müşterisi olmadığını düşünüyorum. Belki de zamansız geldiğimden kimseye rastlayamıyorum. Tezgâhı sildiği bezi bir köşeye bırakarak,

“Hocam hoş geldin, her zamanki gibi kahve veriyorum.” diyor Ali, gönülsüz bir tonla.

“Aynen, yanına bir de kurabiye koymayı unutma.”

Her defasında hatırlatırım kurabiyeyi. Ama hatırlatmasam da getirir zaten. Ben insanların yapacakları davranışları bilmeme rağmen o davranışı hatırlatmayı seviyorum. Bu benim o davranışı yapmayacağını düşünerek söylemiş olduğum bir durum değil. Peki, neden hatırlatma gereği duyuyorum? Onu da hiç düşünmedim açıkçası. Belki de o yapılacak eylem hoşuma gittiği içindir.

Ali’nin el emeği göz nuru kafesinde sergilemiş olduğu eski film yıldızları sarıyor her yanı. Sadri Alışık’tan tutun da Filiz Akın’a kadar hepsini sıralamış. Film sahnelerini de çerçeveletmeyi unutmamış. Kafenin bir köşesine yaptırmış olduğu kitaplığa her gelişimde gözüm ilişir. Yaprakları sararmış, uçları eskimiş kitaplar da durur öyle süs niyetine. Aynı kuşağın insanı olarak ben bu görünümünden rahatsız değilim. Aksine nostalji rahatlatıyor beni. Ama genç kuşaklar gelse bir şey anlayacaklarını sanmıyorum. Cevabını önemsemedikleri birkaç soru soracaklardır elbette. Ama Ali anlatır tek tek. Adamın ruhunda anılar yeşeriyor, her geçmişe gittiğinde.

Kahvemi bitirdikten sonra kalkma gereksinimi duyuyorum. Ali hiç muhabbet etmediğinden keyfinin olmadığını anlıyorum. Vardır kendine göre sıkıntıları. Sorup daha da depreştirmek yerine kalkıp gitmek en mantıklı hareket olur. Tam çıkarken Ali’ye yöneliyorum hesabı ödemek için. “Hocam hâl hatır sormayı da unuttun.” diyor birden. Şaşıyorum. Bir derdi olduğunu anlamıştım ama sormadan sitem edeceğini hiç tahmin

etmemiştim. İçimdeki düşüncelerin tersine gelen bir söze karşı nasıl davranmam gerektiği konusunda benim bilge insanlardan ders almam gerekecek.

Kapıdan çıkmadan önce bir an duruyorum. Ali’nin yüzünde o “İçimde acıyla harmanlanmış ünlemlerimi sana nasıl anlatacağım?” ifadesi var. Elim kapı kolundayken sesleniyor:

“Hocam, beş dakika vaktin varsa oturur musun? Kahve benden bu sefer.”

Sesi öyle yumuşak, öyle kırılğan ki, bırakıp gittiğimde sanki içindeki yangının daha da alevleneceğini düşünüyorum, geri dönüp davete icabet ediyorum. “Olur.” diyorum, “Ama bu defa kurabiye istemem.” Gülümsüyor. “Sen bilirsin hocam, ama ben yine de getiririm.”

Kahveyi önüme bırakıyor, sonra karşımdaki sandalyeye oturuyor. İlk kez bu kadar sessiz kalabalığın içinde yalnız değiliz sanki. Duvardaki film yıldızlarının bile kulağını bize vermiş gibi bir hâlleri var. Gözünden sakındığı mekânında âdeta bütün objeler Ali’nin ruhunda birleşiyor.

Bir süre konuşmuyoruz. Baş fincanına odaklanmış, ritmik parmak hareketleriyle kaşığıyla çayını karıştırıyor, karıştırıyor, sonra kaşığı tabağın kenarına bırakıyor. “Hocam,” diyor, “insan kendi hayatında hep seyirci olur mu?”

Soru beklenmedik değil ama ağır geliyor. “Nasıl yani?” diyorum. “Şöyle.” diyor Ali, “Ben her sabah burayı açıyorum. Aynı kahveyi demliyorum, aynı müziği dinliyorum. Gelen gideni izliyorum. Herkesin bir hikâyesi var gibi. Ama ben kendi hikâyemi hiç anlatmıyorum. Çünkü ne olduğunu ben de bilmiyorum. Bazen düşünüyorum, acaba ben yaşamıyor muyum da sadece başkalarının yaşadıklarına mı tanık oluyorum?”

Sözleri içime işliyor. Bir süre sessizce dinliyorum. Onun gözleri bir noktaya dalmış, dudak kenarı hafif titriyor. O kadar derin düşüncelerin içine girmiş ki, sanki o kuyudan çıkmak için bir sıcak el istiyor. Dokunsan ağlayacak, ağlarsa dinlenemez bir duruma gelecek gibi.

Benim işim, insanları dinlemek. Ama bu kez karşımda bir “danışan” yok, sadece bir insan var. Kırılğan, yorgun, yalnız, kendi hikâyesinin varlığını bulmak isteyen biri.

“Ali,” diyorum yavaşça, “senin hikâyen,

o kahve kokusunda, açtığın o müziğin notalarında gizli belki de. Her gün demlediğin o kahve, her zaman yankılanan o müzik senin varoluşunun sesi. İnsan bazen büyük şeyler yaşamadı diye hikâyesiz sanıyor kendini. Oysa sessizlik de bir hikâyedir. Sen anlatmaya başladığın anda, o sessizlik anlam kazanır.”

Başını öne eğiyor. Gözlerinden bir parça buğulu bir hüznün geçiyor.

“Yani diyorsun ki hocam, yaşamak sadece büyük olaylar demek değil?”

“Tam aksine, bazen en sessiz hayatlar en derin hikâyeleri taşır. Onları fark ederek sessizliğine bir iz bırakabilirsin.”

Bir an durup bana dikkatle bakıyor. “Hocam, sen mesleğinin hakkını veren bir adamsın gerçekten.” diyor, tebessümle.

Gülüyorum.

“Sadece mesleğin hakkını vermek değil, insanın insanı anlaması için bu meslekte olmaya gerek yok.”

“Yok hocam, seninle konuşunca içim hafifledi. Hani olur ya, ağlamakla gülmek arasındaki duygu durumunda kaldım sanki.”

Bir kahkaha atıyoruz birlikte. Kafenin içindeki hava birden yumuşuyor.

Ali devam ediyor, “Biliyor musun hocam, şu duvardaki Sadri Alışık fotoğrafına bazen bakıp dertleşiyorum? Komik geliyor ama bazen bana cevap veriyor gibi hissediyorum. Karşılıklı konuşurken içimde ne varsa döküyorum ona. Anladığını düşünüyorum ve bana ne yapmam gerektiğini anlatıyor. Beni o hâlde biri görse deli der diye korkuyorum.”

“Belki de senin sessiz kalan iç dünyanın yansımasıdır o. Herkesin içinde bir Sadri Alışık vardır. Susar, dinler, konuşur, zamanı gelince tebessüm eder.”

“Hocam,” diyor gözlerini fincanın kenarına boşaltırken, “belki de ben o yüzden hep seyirci gibi hissediyorum. Sana bir şey anlatayım mı? Küçükken bizim mahallede yazlık sinema kurulurdu. Babam beni hep götürürdü ama hiçbir zaman en öne oturamazdık. Hep kenar köşeye ilişirdik. Kalabalıktan çekinirdi babam. Ben de onun çekingenliğini almışım herhâlde. Film oynarken herkes kahkahalarla, alkışlarla tepki verirken biz sessizce izlerdik. Ben içimden gülerdim, içimden ağlardım. Bazen bir sahneye çok kapılır, karakterle birlikte koşmak isterdim ama babamın eli omzuma konar, ‘Otur oğlum, rahatsız etme milleti.’ derdi.

Bir gün, filmde bir çocuk vardı böyle, babasıyla birlikte hayaller kuruyordu. O sahnede içimden bir ses, ‘Kalk Ali, koş o çocuğun yanına, sen de o hayalin bir parçası ol!’ dedi. İçimde bir kıpırtı oldu, tam ayağa kalkacakken babam elimi tuttu. “Otur!” dedi yine. Oturdum. O an var ya hocam, sanki içimde bir şey yerine değil de yanlış bir kutuya

konulmuş gibi. O gün bugündür, ne zaman bir şey yapmak istesem önce içimde biri kalkıyor, sonra bir diğeri, ‘Otur!’ diyor.”

Omuzları biraz düşüyor bunu anlatırken. Yüzünde yılların ağırlığını taşıyan bir burukluk beliriyor.

“Belki de o yüzden hep başkalarını izliyorum hocam. Film başkalarının, sahne başkalarının... Ben hep kenardan bakıyorum. Kendi hayatıma bile.”

Ali uzun zamandır ilk defa rahat bir nefes gibi görünüyor. “Hocam, iyi ki bugün dönüp oturdun. Bazı günler var ya, insanın içi konuşmak ister ama kimseyi bulamaz. Bugün buldum galiba.”

Ayağa kalkıyorum. “Senin sesin yankılandı Ali, artık sesini dilsiz de duyurabilirsin.” Elimi uzatıyorum vedalaşmak için. O da iki eliyle kavrayarak sıkıyor elimi,

“Bir gün ben de senin gibi insanları dinlemek isterim hocam.”

“Dinlemeye şimdiden başlamışsın. Ama dinlemek yaralara merhem olmak değil, onlara ortak olmaktır. Acıları paylaşmaktır.”

Kırmızı kazağımın kollarını düzeltip dışarı çıkıyorum. Rüzgâr yine yakamdan içeri giriyor ama bu kez üşütmüyor. Belki de bu şehirde, birilerinin hikâyesini dinlemek kadar insana iyi gelen başka bir sıcaklık yoktur.

Kafenin kapısından çıktığımda hava kararmaya başlamıştı. Sokak lambaları yanmış, sarı ışıkları kaldırıma ince gölgeler düşürüyordu. Her akşam aynı manzara ama ben her defasında başka biri gibi hissediyorum kendimi.

Adımlarımı yavaşlatıyorum. Bir psikolog olarak bu tür duyguların “yansıtmı” ya da “transferans” gibi dinamiklerle açıklanabileceğini biliyorum ama bazen kelimeler de insanın içini susturamıyor. Ne kadar boğulsa da o atmosfere ayak uydurmak zorunda kalıyor.

Bugün Ali’ye söylediklerimi düşündükçe kendi sözlerim kulağımda yankılanıyor: “*Sessizlik de bir hikâyedir.*” Belki de kendi sessizliğim en gürültülü hikâyemdir benim.

Yıllar boyunca insanlar anlattı, ben dinledim. Her anlatıda ağlayan, susan, öfkelenen, keşkeleri diline dolayan yüzler geçti önümden. Her birinin hikâyesi bir yük bıraktı içime. Başta hafifti, sonra ağırlaştı. Bir noktadan sonra kendi iç sesim o kadar kısıldı ki başkalarının sesiyle karıştı. Kimin duygusu kime aitti, bazen ayıramaz oldum. Bir danışanın gözyaşıyla kendi annemin bakışı birleşti bir seansın ortasında. Bir başka danışanın, “Artık kimseyi sevemiyorum!” sözü, kendi kalbimin içinden çıkmış gibi çarptı bana. Ben profesyonelce başımı salladım, notlar aldım, dinledim. Ama içimde bir şey sustu o

anlarda.

Annemin, “Dik yürü!” sözü geliyor aklıma yine. O, görünüşten bahsetmişti belki ama ben artık bunun ruhsal bir çağrı olduğunu biliyorum. İnsan içinden eğildikçe dışarıdan dik durmaya çalışıyor. Ben de yıllardır dik bir duruşun içinde içten içe kamburlaştım.

Ali’nin, “İnsan kendi hikâyesinde seyirci olur mu?” sorusu dönüyor zihnimde.

Benim bütün hayatım belki de başkalarının hikâyelerini izlemekle geçti. Kendi hikâyemin sahnesi kahramansız kaldı. Kırmızı kazağım bile o sahnenin tek dekoru gibi. Renkli ama anlamsız.

Bir sokak lambasının altında durup ellerime bakıyorum. Bu eller yüzlerce insanın acısını taşımış, sayısız kahve kupasının buğusunda kendi düşüncelerini saklamış eller. Kendime ne zaman dokundum en son, hatırlamıyorum. İç dünyamı yansıtmaya gereksinimi duymamam benim suçum muydu?

Köşedeki parka varıyorum yine. Aynı bank. Aynı sessizlik. Ama bu kez başka bir şey fark ediyorum: Kendimi dinlemediğimi, yıllardır kendi sesimi bastırdığımı. Belki de mesleğimin en zor yanı, kendi iç dünyana profesyonel davranmak zorunda kalmandır. Kendine hasta muamelesi yapamazsın. Kendini iyileştiremezsin. Çünkü bilirsen, tarafsızlığını kaybedersin. Bildiğin için susmak zorunda kalırsın. Ama susmak da bir tür hastalık olur zamanla.

Cebimden not defterimi çıkarıyorum. Danışanlara dair notlar aldığım değil, kendime dair birkaç cümle karaladığım defter. En son ne yazmışım diye açıyorum:

“İnsanları dinlemek bir görev değil de kendinden bir kaçış mı?” Altına bugün bir satır daha ekliyorum: “Kaçarken bile iyileştirmek istedim herkesi, kendim hariç.”

Kapatıyorum defteri. Gözlerimi gökyüzüne kaldırıyorum. Bulutların arasında ince bir ay belirmiş. Sessizce seyredip dinliyor dünyayı, dinlenmeye muhtaç bir hâlde. Belki de Ali haklı.

İnsan kendi sesini duymak istiyor sadece. Benimkisi ise yıllardır yankı bulamayan bir fısıltıydı.

Kitap bir yaratıdır. Yaratmanın ve okuyucuda ortak bir yaratı oluşturmanın sevinci. İçimde bir ateş yakarım, bu bana sıcaklık ve aydınlık verir. Ama aynı zamanda onu etrafa yayarım ve kitaplarımın zihinlerde ve yüreklerde oluşturduğu milyonlarca küçük, titrek alevleri gözlerim...

Michel TOURMIER
(Alıntılan: Salih BOLAT-Öykü Yazma Teknikleri)

ÇUKUROVA DEVLET SENFONİ ORKESTRASI

20
ŞUBAT/FEBRUARY
CUMA/FRIDAY
20.00ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONUSolist / Soloist
Maria SOLOZOBOVA
"Keman"

Program
A.HAÇATURYAN "KEMAN KONÇERTOSU"
M.MUSSOROSKY "ÇIPLAK DAĞDA BİR GECE"
P.I.ÇAYKOVSKI "ROMEO JULIET"

2026

ADANA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
KONSER SALONU27
ŞUBAT/FEBRUARY
CUMA/FRIDAY
20.00Solist / Soloist
Kayahan KARACA
"Klarinet"

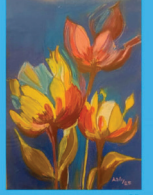
Program
W.A. MOZART "DON GIOVANNI UVERTÜRÜ"
C.M.V.WEBER "KLARINET KONÇERTOSU OP.74 NO.2"
G. FAURE PELLEAS ET MELISANDE SUIT
C.DEBUSSY "AFTERNOON OF A FAUN"

2026

ADANA DEVLET TİYATROSU MÜDÜRLÜĞÜ
ŞUBAT 2026 AYLIK PROGRAMI

Tarih	Günler	Ramazanoglu Kültür Merkezi Sahnesi	Oyun Saati	01 Burda Pgm Sahnesi	Oyun Saati
3 Şubat 2026	Salı			Komik Para	20.00
4 Şubat 2026	Çarşamba			Komik Para	20.00
5 Şubat 2026	Perşembe			Komik Para	20.00
6 Şubat 2026	Cuma	Şekerpere	20.00		
7 Şubat 2026	Cumartesi	Şekerpere	15.00		
7 Şubat 2026	Cumartesi	Şekerpere	20.00		
10 Şubat 2026	Salı	Üç Kedi Bir Dilek (Fuaye Alanı)	11.00	Aşk Listesi	20.00
11 Şubat 2026	Çarşamba	Üç Kedi Bir Dilek (Fuaye Alanı)	11.00	Aşk Listesi	20.00
12 Şubat 2026	Perşembe	Üç Kedi Bir Dilek (Fuaye Alanı)	11.00	Aşk Listesi	20.00
13 Şubat 2026	Cuma	Üç Kedi Bir Dilek (Fuaye Alanı)	11.00		
17 Şubat 2026	Salı			Bernarda Alba'nın Evi	20.00
18 Şubat 2026				Bernarda Alba'nın Evi	20.00
19 Şubat 2026				Bernarda Alba'nın Evi	20.00
24 Şubat 2026	Salı			Bernarda Alba'nın Evi	20.00
25 Şubat 2026	Çarşamba			Bernarda Alba'nın Evi	20.00
26 Şubat 2026	Perşembe			Bernarda Alba'nın Evi	20.00
27 Şubat 2026	Cuma	Aşk Listesi	20.00		
28 Şubat 2026	Cumartesi	Aşk Listesi	15.00		
28 Şubat 2026	Cumartesi	Aşk Listesi	20.00		
*Prömiyer					

PASTEL BOYA RESİM SERGİSİ

ASLI AKSÜT

06 Şubat Cuma Saat:17.30

Sergileme 06-12 Şubat 2026

ADANA RESİMLER DERNEĞİ KAMAM SANAT GALERİSİ

Ceviz Yurdakul Caddesi No:25/A Seyhan-ADANA

Söz Havuzu
Melih Apa

14 Şubat - 5 Mart 2026

Açılış: 14 Şubat Cumartesi

Saat: 16:00

13 ŞUBAT - 6 MART

POSSIBILITIES

OLASILIKLAR

NİNİ ÖNÖZDEN

ÇUKUROVA SANAT
GİRİŞİMİ ŞUBAT 2026
PROGRAMIŞubat İzleği: Cemre Toprağa, Barış
Yüreğe...

-18 Şubat 2026 Çarşamba 18.00

Sinema Evreni - 3

Film Gösterimi

"Davis Lynch/The Elephant Man (Fil
Adam)

-23 Şubat 2026 Pazartesi 20.00

3. Delta'da İnsan İzlerini Ararken

"Doğu Akdeniz'de Bölgesel Etkileşimler:
Mö I. Binyılda Seramik Verileri Işığında
Kilikya-Kıbrıs İlişkileri"

Yönetmen: Doç. Dr. K. Serdar Girginer

Konuşmacı: Prof. Dr. Ekin Kozal

(Çanakkale Onsekiz Mart Ü.

İnsan Ve Toplum Bilimleri F. Arkeo. Bl.)

-24 Şubat 2026 Salı 18.30

Felsefe Teknesi

"Wittgenstein'i Anlamak; Felsefi

Soruşturmalarla

Dil Oyunlarına Geçiş"

Yönetmen: Kerim Caymaz

Konuşmacı: Osman Aslan

-25 Şubat 2026 Çarşamba 18.00

Çukurova Akşamları

"Aşk Olsun!.."

Yönetmen: Enver Eskisındı

Sunum: Didem Basık

Görsel Sunum: Başak Hülya Ekmekçi

Bir Şiir, Bir Söz:

Çsg Gönüllüleri, Katılımcılar

Müzik Dinletisi: Özgür, Rüya & Rüya

Eylül Ritim Atölyesi

*Her Ayın Son Çarşambası

Yer: Yazarlarevi ÇSG Youtube

SEYHAN BELEDİYESİ ŞUBAT 2026
KÜLTÜR SANAT ETKİNLİKLERİ

Yaşar Kemal Kültür Merkezinde

11-13-18-20-22-27 Şubat Saat: 11.00 Bir Ağaç Masalı (Çocuk Oyunu) Sbşt (Ücretsiz)

19 Şubat-Saat:20.00 Yetişkin Oyunu - Sbşt (Ücretsiz)

9 Şubat Saat:20-Thm Konseri-Psak Der.(Ücretsiz)

11 Şubat Saat:20.00 Dünya Bir Yer(Tiyatro Oyunu) (Ücretli)

12 Şubat Saat.20.00 Mum Işığında Düşler Konseri-Uconcert (Ücretli)

13 Şubat Saat.1900-Senfonik Sesler Korusu-Sevgililer Günü Konseri-Müzik Atölyeleri (Ücretsiz)

17 Şubat-Saat.17.30-Deniz Göktaş Stand-Up-Tuz Biber Org.(Ücretli)

18 Şubat-Saat.20.00-Aylindemir Kaya Konseri-Arya Org.(Ücretli)

22 Şubat-Saat.20.00-Atalay Demirci-Kel Alaka Stand-Up-Alya Org.(Ücretli)

24 Şubat Saat.19.00-Türküler Sevdamız Konseri-Çukurova Sahne Ve Sinema Sanatçıları Der.(Ücretsiz)

28 Şubat-Saat.20.30-Etekler Pantolanlar (Tiyatro Oyunu) Bam Yapım-(Ücretli)

100.Yıl Çırçır Sanat Merkeziinde 11 Şubat-Şubat-Kırılğan Bir Ses: Nilgün Marmara-Müzik Ve Şiir Dinletisi

-Anma Programı-Seyhan Bel.kültür Sanat Müd. (Ücretsiz)

ADANA
14 ŞUBAT DÜNYA ÖYKÜ GÜNÜ

"İNSAN ÖYKÜYLE VAR"

13.00 -16.00

AÇILIŞ KONUŞMASI
Ecdat GüvelÖYKÜ BİLDİRİSİ
Mustafa Balel

SUNUM

Songül Yurdacan

ÖYKÜNÜN DÜNYA BUGÜNÜ

Duygu Harmancı

Kenan Şahbaz

ÖYKÜ OKUMALARI

Selahattin Avcı

Aysu Sevtekin

İlhan Gerimterli

Ali Çağlar Kale

ÖYKÜCÜLER TARTIŞIYOR

Aysu Sevtekin

İlhan Gerimterli

Ali Çağlar Kale

Bunyamin Hazar

MÜZİK DİNLETİSİ

SAMATEVİ

Adana Sanatçı
Derneği

HUZUREVLİ MAH 77231 SOKAK

YILDIZ SİTESİ A-BLOK ÇUKUROVA

ŞUBAT AYI

3 Şubat Salı Hedda Gabler

4 Şubat Çrş. Hedda Gabler

7 Şubat Cts. Şeker Kız

7 Şubat Cts. Bir Takım

Azizlikler

10 Şubat Salı Bir Takım

Azizlikler

14 Şubat Cts. Geçmem Gerek

17 Şubat Salı Papaz Kaçtı

18 Şubat Çrş. Papaz Kaçtı

21 Şubat Cts. Geçmem Gerek

21 Şubat Cts. Papaz Kaçtı

28 Şubat Cts. Şeker Kız

28 Şubat Cts. Bir Ata Krallığım

KUN ART SPACE

KABUKLARIMLA BİR
MEYVE MİYİM YARA MI
MUSTAFA ÖZBAKIR

31 OCAK-28 ŞUBAT 2026

AÇILIŞ: 31 OCAK CUMARTESİ SAAT:16.00

ADANA
FOTOĞRAF
AMATÖRLERİ
DERNEĞİ (AFAT)

- 2025 C Grubu Fotoğraf

Atölye Sergisi, 7 Şub

Cumartesi • 18.30

-Yalçın Çiftçi - Pirlerin

Düğünü, 14 Şub Cumartesi

• 18.30

-Adana'da Müzik - Yusuf

Öcel -Tamer ÇİÇEKDEMİR -

Ali Emre Yurtsever -

Ümit YEYSİDEŞ, 21 Şub

Cumartesi •18.30

- Nevzat Hız - Öteki Adana,

28 Şub Cumartesi • 18.30